КПСС XXII СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«КИЗИЛ УЗБЕКИСТАН» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР.

43-йил чиқиши № 209 (11.958) | Чоршанба, 6 сентябрь 1961 йил | Баҳоси 2 тийин

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНЛАРИ ТОҒ БЎЛСИН!

Андижонликлар чақириғи асосида

ФАРҒОНА, («Қизил Ўзбекистон» махсус мухбири). Андижонлик пахтакорларнинг республикадаги барча колхозчиларга, совхозларнинг ва «Узсельхозтехника» устахоналарининг ишчиларига қарата қабул қилган мурожаати «Партия XIX съезди» колхози аъзоларининг ғайратига-ғайрат қўшди. Мурожаат колхознинг барча бригадаларида кенг муҳокама қилиниб тўла маъқулланди.

Пахта терими қизғин бошлаб юборилди. Социалистик мусобақада Солияхон Қурбонова бошлиқ бригада олдинда бормоқда. Бу бригада ҳозирнинг ўзидаёқ йиллик планнинг 13 проценти миқдорида пахта топширди. Бригада аъзолари ўтган йилдагига нисбатан гектаридан 9 центнердан ортиқ пахта топшириш учун курашиб, йиғим-теримни тез суръатлар билан олиб бормоқдалар. Алимат Салимбоев бошлиқ бригада пахтакорлари 120 гектар майдоннинг ҳар гектаридан аввалги мажбуриятдаги 30 центнер ўрнига 33 центнердан пахта топширишга қарор бердилар. Олмос Доуров, Сафарали Орипов, Тожихон Аҳмадалиева, Султон Мадалиев ўртоқлар бошлиқ бригадалар давлатга йиллик планнинг 10-11 проценти миқдорида биринчи сорт пахта сотдилар.

Колхозда кўпминг килограммчилар сафи кундан-кунга кенгаймоқда. Улар ўз мажбуриятларини тезроқ бажаришга интилиб, яхши натижаларга эришмоқдалар. Илғор теримчилардан Жаҳонбиби Низомова, Қундузхон Аҳмадалиева, Шарофатхон Аҳмаджонова, Ойимқиз Саидалиевалар хирмонга ҳар куни 150-160 килограммдан пахта тўкмоқдалар.

— Биз андижонликларнинг чақириғи асосида ўз мажбуриятимизни қайта кўриб чиқдик, — дейди колхоз раиси Умарали Бобожонов, — колхозчилар билан маслаҳатлашиб, давлатга аввалги мажбуриятдаги 2070 тонна ўрнига 2475 тонна пахта сотишга, оширилган мажбуриятимизни КПСС XXII съезди очиладиган кунгача бажаришга қарор бердик. Бу тарихий кунгача қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳалари бўйича олган мажбуриятларимизни ҳам тўла адо этамиз.

Фарғона районининг бошқа колхозларида ҳам ана шундай юксак мажбуриятлар олинмоқда.

Шодмоной бу йил 18 тонна пахта термоқчи. У ўз зиммасига олган мажбуриятини бажариш учун ҳар бир соатдан унумли фойдаланиб, кунига 5-бригада хирмонига 160-200 килограммдан пахта тўкмоқда. СУРАТДА: Поп районидаги Жданов номли колхознинг кўпминг килограммчи теримчиси Шодмоной МУРОДОВА.

М. ГАРИПОВ фотоси.

Турсунойчиларнинг янги отряди

БУХОРО. («Қизил Ўзбекистон» мухбири). Яқинда Бухоро шаҳридаги механизация билим юртини 70 хотин-қиз битириб чиқди.

Шунингдек, Ғиждувон ва Навоий механизация билим юртларини ҳам 150 дан ортиқ хотин-қиз битирди. Ҳозир область колхозлари ва совхозларида турсунойчи механик-ҳайдовчилар сони салкам 400 кишига етди. Улар мавсумда машина ёрдамида 50 минг тонна пахтани териб беришга шайланмоқдалар.

МАШИНАЛАР ДАЛАДА

Марғилон районидаги тажриба-намуна хўжалигининг механизаторлари бу йил етиштирилган ҳосилнинг 600 тоннасини машинада териш мажбуриятини олганлар. Улар йил бошидан машина теримини кўзлаб иш қилдилар, ғўзани ҳосилни машинада теришга мослаб парвариш қилдилар. Шундай қилиб, агрегатларнинг яхши ишлаши учун дастлабки шароит яратилди.

Колхозда 8 та «ХВС-1,2» ва «СХМ-48М» пахта териш машинаси сифатли ремонтдан чиқарилди. Механик-ҳайдовчи Ю. Қодиров, А. Темиров, К. Абдуллаева ўртоқлар агрегатларини шайлаб, ўзлари пахта терадиган участкаларга келтириб қўйдилар. Бу механизаторларнинг ҳар бири мавсумда 50-60 теримчининг ишини бажаришга аҳд қилганлар.

Ҳ. ОРИПОВ.

СУШИЛКА ҚУРИЛИШИ КЕЧИКТИРИЛМОҚДА

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети колхоз ва совхозларда сушилка хўжалигини сентябрь ойига қадар тахт қилиб қўйиш вазифасини қўйган. Жалақудуқ районидаги колхозларнинг раҳбарлари эса, республика партия ва ҳукуматининг бу қарорини ўз вақтида бажаришга аҳамият бермаётирлар, сушилка хўжалигини тартибга солиш уларнинг эътиборидан четда қолиб кетмоқда.

Шу кунларда пахта йиғим-терими тобора оммавий тус олмоқда. Район колхозларида терим бошлангунга қадар 6 та янги газ сушилкаси қурилиши лозим эди. Лекин Жданов номли, Энгельс номли ва «Правда» колхозларининг, шунингдек районлараро ремонт-қурилиш ташкилотининг (бошлиғи ўртоқ А. Жўраев) айби билан сушилка қурилиши ҳанузгача бошланмаган. Ленин номли, Сталин номли колхозларда эса, янги сушилка қурилиши бошлаб қўйилганича иш охирига етказилмаяпти.

Ж. РАҲИМОВ.

Қанча ПАХТА топширилди?

Ўзбекистон ССР да пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1961 йил 5 сентябргача бўлган

МАЪЛУМОТ

ОБЛАСТЛАР	Пахта тайёрлаш (планга нисбатан процент ҳисобида)		пахтани қоп-қанорсиз ташиш (мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида)
	Бир кунда	мавсум бошидан бери	Мавсум бошидан бери
Сурхондарё	1,05	5,12	0,08
Андижон	0,86	2,89	0,83
Фарғона	0,44	2,28	0,13
Самарқанд	0,37	1,62	0,05
Тошкент	0,44	1,49	—
Хоразм	0,35	0.57	0,07
Қорақалпоғистон АССР	0,33	0,57	0,03
Бухоро	0,20	0,55	—

МЕДИКЛАРНИНГ ХАЛҚАРО ФОРУМИ

Навоий номидаги ўзбек академик театрининг биноси ўз тарихида кўпгина катта халқаро учрашувларни кўрган. Осиё ва Африка мамлакатлари адабиётчиларининг тинчлик ва халқлар қардошлиги улуғ принципларига ўзларининг содиқ эканликларини тантанали равишда эълон қилиб айтган ҳаяжонли сўзлари бундан уч йил муқаддам худди шу бинода бутун дунёга янграган эди. Инсониятнинг ёрқин келажаги учун курашда шу ерда вужудга келган бирлик ва ҳамжиҳатлик вазиятига халқлар «Тошкент руҳи» деб ном бердилар.

Ҳозир ҳам бу театр залида кўп тилларда сўзлашаётган кишиларнинг овози янграмоқда. Иқлими иссиқ мамлакатлардаги касалликларга бағишланиб шу ерда ўтказилаётган халқаро конференцияда Осиё, Африка, Европа, Латин Америкасининг кўп давлатларидан келган олимлар ва врачлар тўпланди. Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрликлари, шунингдек СССР Медицина фанлари академияси томонидан чақирилган бу форум жаҳон медикларининг олижаноб мақсадга эришишда — одамларнинг сиҳат-саломатлигини сақлашда сарфлаётган куч ва ғайратларини янада бирлаштириш соҳасида муҳим босқич бўлиб қолиши лозим.

Конференцияда Москва, Ленинград, Украина, Белоруссия, Ўзбекистон, Қозоғистон, Тожикистон, Латвия, Литва, Туркманистон, Қирғизистон, Молдавия, Арманистон, Озарбайжон, Грузия, Эстониянинг кўзга кўринган олимлари ва врачлари қатнашмоқда. Аргентина, Болгария, Венгрия, Габон, Германия Демократик Республикаси, Вьетнам Демократик Республикаси, Исроил, Ҳиндистон, Ироқ, Камбоджа, Камерун, Кипр, Хитой Халқ Республикаси, Куба, Ливан, Марокаш, Мўғулистон Халқ Республикаси, Непал, Бирлашган Араб Республикаси, Покистон, Польша, Сомали, Судан, Того, Тунис, Цейлон, Эфиопиядан конференцияга делегациялар келди.

Саҳнанинг тўрида — конференция эмблемаси — инсониятнинг касалликлардан халос бўлишини ифодаловчи эмблема кўриниб турибди.

СССР соғлиқни сақлаш министри С. В. Курашов, СССР Медицина фанлари академиясининг президенти Н. Н. Блохин, Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министри Р. С. Соатов, соғлиқни сақлаш министрлари: Белоруссиядан И. А. Инсаров, Қозоғистондан С. Р. Каримбоев, Грузиядан Г. М. Мардашвили, Қирғизистондан А. А. Айдаралиев, Литвадан В. И. Клейза, Эстониядан А. О. Голдберг, академик К. И. Скрябин, СССР Медицина фанлари академиясининг ҳақиқий аъзолари ва корреспондент аъзолари президиумда ўтирибдилар. Президиум аъзолари орасида — Польша соғлиқни сақлаш ва социал таъминот министри Е. Штахельский, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти бош директорининг ўринбосари П. Доролл, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти Шарқий-Жанубий Осиё регионал бюросининг директори доктор Мани, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти Африка регионал бюросининг директори доктор Камбурнак, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти Америка мамлакатлари регионал бюроси директорининг ўринбосари доктор Саттер, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти Ўрта ер денгизи регионал бюроси директорининг ўринбосари доктор Фари, Камерун соғлиқни сақлаш министри Симон Пьер Чунги, Габон соғлиқни сақлаш министри Этьен Бунгуну, чет элларнинг кўзга кўринган олимлари бор

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. С. Насриддинова, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Ф. Е. Титов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов, Совет Иттифоқининг донгдор пахтакори, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳ. Турсунқулов президиумдан жой олганлар.

Конференцияни унинг ташкилот комитетининг раиси, Медицина фанлари академияси Президиумининг бош илмий секретари **В. М. Жданов** очади. У ўз сўзида айтдики, медикларнинг Тошкентдаги бу форуми Совет ҳукуматининг ташаббуси билан Совет Иттифоқининг соғлиқни сақлаш соҳасидаги халқаро ҳамкорликка қўшган ҳиссаси сифатида ташкил этилди. Ўзбекистон ССР ҳукумати ва республика Соғлиқни сақлаш министрлиги ўзбек халқига хос меҳмондўстлик кўрсатиб, конференция қатнашчиларини илмий сессия ўтказмоқ ва сўнгра Ўзбекистон медицина муассасаларининг иши билан танишмоқ учун Тошкентга таклиф қилдилар.

Ташкилот комитети конференция қатнашчиларини чин кўнгилдан табриклайди. Уларнинг кўплари бу ерда учрашмоқ, иссиқ иқлим касалликлари билан курашдаги тажрибаларини бир-бирларига айтиб бермоқ учун узоқ йўл босиб бу ерга келдилар.

Совет медиклари чет эллардан келган ўз касбдошлари билан учрашганликлари учун хурсанддирлар. Конференция ва унда қатнашувчиларнинг бир-бирлари билан учрашуви конференция қатнашчиларининг ҳаммасига фойдали бўлиб чиқади. Совет Иттифоқининг Осиё, Африка ва Латин Америкаси мамлакатлари билан халқаро ҳамкорлигини тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлайди, деб умид қиламиз. Бизнинг Ҳукуматимиз экономика ва маданиятнинг ҳамма соҳаларида, шу жумладан соғлиқни сақлаш ва медицина соҳасида ҳам бундай ҳамкорликни зўр бериб ривожлантирмоқда.

В. М. Жданов Ўзбекистон соғлиқни сақлаш министри **Р. С. Соатов**ни раислик ўрнини олишга таклиф қилади.

Р. С. Соатов ўзининг кириш нутқида айтдики, ССР Иттифоқи Соғлиқни сақлаш министрлиги, СССР Медицина фанлари академияси мамлакатлар ўртасида тажриба айирбошлашни янада кучайтириш, ер юзидаги ҳамма халқлар учун сиҳат-саломатликнинг энг юқори даражасига эришиш мақсадида Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги билан биргаликда медикларнинг мана шу халқаро конференциясини ўтказмоқдалар. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг секретари ва бу ташкилотнинг регионал бюролари конференцияни тайёрлашда актив қатнашдилар.

Бу конференцияни Ўзбекистон пойтахтида ўтказишга қарор қилинганлигининг сабаби шуки, Совет Иттифоқининг жанубида жойлашган республикамизнинг иқлим хусусиятлари ва бошқа табиий факторлари Шарқий-Жанубий Осиё, Ўрта ва Яқин Шарқ, Африка ва Жанубий Америкадаги бир қанча мамлакатларнинг мана шундай хусусиятларига кўп жиҳатдан ўхшайди.

Совет ҳокимияти йилларида республикада соғлиқни сақлаш учун сарфланаётган харажатлар аҳоли жон бошига ҳисоблаганда 1914 йилдагига нисбатан 1300 баравар кўпайди. Совет даврида Ўзбекистонда врачларнинг сони 113 баравар, ўрта медицина ходимларининг сони эса 171 баравар, касалхоналардаги ўринларнинг сони 80 баравар кўпайди.

Республика территориясидаги касалхоналардаги жойларнинг сони 1961 йилнинг биринчи январида 72.750 тага етди.

Республикада бешта медицина институти вужудга келтирилди. Бу институтларда 9000 дан кўпроқ киши ўқимоқда, буларнинг 60 процентидан кўпроғи маҳаллий миллатлардан бўлган студентлардир. 12 та ўрта медицина билим юрти фельдшерлар, акушерқалар, медицина ҳамширалари тайёрлаб бермоқда. Бу тайёрланаётган кадрларнинг анча қисми ўзбек йигитлари ва қизларидир. Олий ўқув юртларида ва ўнта илмий тадқиқот институтида 1200 дан кўпроқ илмий ходим ишламоқда.

Меҳмонларимизнинг мажлислар зали билан чекланиб қолмасликларини истар эдик ва конференция қатнашчиларининг ҳаммасини республикамизни айланиб чиқиб, Ўзбекистон медицинаси билан шахсан танишишга таклиф қиламиз, деди Р. С. Соатов. Меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг раҳбарлари ҳамда соғлиқни сақлаш органлари ва муассасаларининг раҳбарлари сизларни Андижон, Фарғона, Тошкент ва Самарқанд областларининг шаҳарлари ва районларини бориб кўришга таклиф қилишни менга топширдилар.

СССР соғлиқни сақлаш министри **С. В. Курашов** конференцияда табрик нутқи сўзлади. Медикларнинг жуда кўп вакиллари қатнашаётган бу йиғиннинг қатнашчилари, — деди С. В. Курашов, — Осиё, Африка ва Латин Америкаси мамлакатларидаги соғлиқни сақлашнинг энг актуал проблемаларини, энг муҳим илмий масалаларни ҳамда иқлими иссиқ мамлакатлар учун характерли бўлган инфекцион ва паразитар касалликлар билан курашишнинг конкрет чораларини муҳокама қилмоқ учун тўпландилар.

СССР соғлиқни сақлаш министри халқаро конференция қатнашчиларини Совет Иттифоқидаги халқ соғлиғини сақлаш планлари билан таништирди. Халқнинг соғлиқ даражасини оширишда СССР эришган муваффақиятлар ишонч билан шуни айтишимизга имкон берадики, — деди у, — Совет мамлакатида эпидемик касалликларни тугатганлигимиз каби келгусида инфекцион касалликларни ҳам тугатамиз ва ўлишни кескин равишда камайтирамиз. Бу — бизнинг ишончимизгина бўлиб қолмасдан, балки аниқ ҳисоблаш натижасида ҳосил қилинган хулосадир. Шуни уқтириб ўтмоқчиманки, соғлиқни сақлаш ишида эришган муваффақиятларимиз, аввало, халқнинг фаровонлигини ҳар томонлама ошириш йўлида Совет давлатимиз, Коммунистик партиямиз ўтказиб келаётган бутун социал сиёсатнинг маҳсулидир. «Социалистик давлат бутун аҳоли соғлиғини сақлаш ва доим яхшилаб бориш тўғрисида ғамхўрлик қилиш вазифасини ўз зиммасига олган бирдан-бир давлатдир. Бу вазифа бир қатор социал-иқтисодий медицина тадбирлари билан таъминланади». — КПСС Программасининг янги проектида айтилган бу гаплар жуда ҳақ гаплардир.

Совет Иттифоқи соғлиқни сақлаш сингари ҳар бир киши учун шу қадар муҳим ишда кўп мамлакатларга ва халқларга бажонидил ва беғараз ёрдам кўрсатиб келмоқда. Совет Иттифоқи Камбоджа, Бирма, Эфиопияда бўлгани каби Индонезия, Непал, Сомали, Лаос ва бошқа мамлакатларда ҳам ҳозирги вақтда госпиталлар қуришга ёрдам бермоқда, Ҳиндистонда, Бирлашган Араб Республикасида, Яманда, Гвинеяда, Ганада, Ироқда Малида ва бошқа мамлакатларда медицина заводлари, институтлар ва бошқа корхоналар қурилишига ускуналар, материаллар ва мутахассислар юбормоқда. Чечакка, полиомиелитга ва бошқа касалликларга қарши ишлатиладиган совет вакциналари кўп давлатларга юборилди, совет врачлари чет мамлакатлардаги эпидемиялар билан курашишга ёрдамлашдилар ва ёрдамлашмоқдалар.

(Охири учинчи бетда)

Иқлими иссиқ мамлакатларда учрайдиган касалликларга бағишланган халқаро конференция мажлислари залида.

В. Сироткин фотоси.

Партияга бутун қалбимиз билан содиқмиз

ВЛКСМ Марказий Комитети ва СССР Ёшлар ташкилотлари комитети баёнот эълон қилди. Баёнотда бундай дейилади: «Ватанимиз ва бутун социалистик лагерь меҳнаткашларининг манфаатларини тинчлик душманларининг ёвуз кирдикорларидан актив муҳофаза қилиш мақсадида Совет ҳукумати томонидан кўрилган қатъий чораларни совет ёшлари чуқур тушуниб ва мамнуният билан кутиб олди. Ёш ишчилар, қишлоқ меҳнаткашлари, зиёлилар, ўқувчилар ўн тўққиз миллион комсомолларнинг ҳаммаси улуғ тинчликсевар давлатимизнинг мудофаа қувватини мустаҳкамлаш тўғрисида ҳормай-толмай ғамхўрлик қилаётган ўз ҳукуматининг донишмандлик билан қилаётган ҳаракатини якдил маъқуллайдилар».

Баёнотда айтиладики, Германия милитаристлари ва уларнинг океан нариёғидаги ҳомийлари инсониятни ақлсизларча ўжарлик билан уруш гирдобига тортаётганликларига ортиқ чидаб бўлмайди. Совет ёшлари қатъий чоралар кўриш билангина агрессорларни жиловлаб қўйиш мумкинлигини яхши биладилар. Совет ёшлари ўз Коммунистик партиясига, жонажон Совет ҳукуматига бениҳоя ишонади ва уларнинг донишмандлик билан қабул қилган қатъий ва бирдан-бир тўғри қарорларини актив қувватлайди.

ВЛКСМ Марказий Комитети ва СССР Ёшлар ташкилотлари комитетининг баёнотида айтиладики, ҳозирги вақтда совет йигитлари ва қизларининг бутун фикр-зикри ва бутун иши севикли социалистик Ватаннинг қудратини мустаҳкамлашга қаратилган. «Н. С. Хрушчевнинг чақириғига жавобан, — деб таъкидланади баёнотда, — мамлакатимизнинг ёш гражданлари қаерда бўлмасинлар, қайси участкада ишламасинлар, уларнинг ҳар қайсиси мустаҳкам тинчликни таъминлаш учун курашда ўз постида туриб куч ва ғайратини ўн баравар оширмоқда. Ҳозирги кунда тинчликни мустаҳкамлаш эса, янги қурилишларнинг зарбдор объектларини муддатидан олдин ишга тушириш, мўл ҳосил етиштириш ва уни ўриб-йиғиб олиш, ҳарбий ишни ўрганиш, армия билан халқнинг бирлигини мустаҳкамлаш демакдир».

ВЛКСМ Марказий Комитети ва СССР Ёшлар ташкилотлари комитети совет ёшлари номидан жаҳоннинг ҳамма ёшларига мурожаат қилиб, уларни халқаро империализмнинг жиноий агрессив сиёсатини қоралашга, АҚШ, Англия ва Франция ҳукуматларидан ҳар иккала герман давлати билан дарҳол сулҳ шартномаси тузишни талаб қилишга чақирди.

Н. С. ХРУЩЕВ М. ТОРЕЗ БИЛАН УЧРАШДИ

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Н. С. Хрушчев Франция Коммунистик партиясининг бош секретари М. Торез билан 4 сентябрда ўртоқ Торез Совет Иттифоқидан жўнаб кетиши арафасида учрашди. Ўртоқ Торез оиласи билан Совет Иттифоқида дам олган эди.

Н. С. Хрушчев билан М. Торез ўртасида ўртоқларча самимий суҳбат бўлиб ўтди. Суҳбатда Франция Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Ж. Вермерш қатнашди. (ТАСС).

Сенегал Республикаси Министрлар Советининг Раиси Мамаду Дианинг СССР га визити тўғрисида

Совет ҳукумати Сенегал Республикаси Министрлар Советининг Раиси Мамаду Диани расмий визит билан Совет Иттифоқига келишга таклиф этди. Сенегал Республикаси Министрлар Советининг Раиси Мамаду Диа бу таклифни қабул қилди. Бўлажак визитнинг вақти дипломатик йўллар орқали қўшимча равишда келишиб олинади.

XXII съезди минбари

КПСС ПРОГРАММАСИ ВА УСТАВИ ПРОЕКТЛАРИНИ МУҲОКАМА ҚИЛАМИЗ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРНИ БАЖАРИШ — ПАРТИЯМИЗ СЪЕЗДИГА МУНОСИБ СОВҒА

(БУХОРО ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИДАН)

Бухоро область партия ташкилотининг яқинда бўлиб ўтган конференцияси партия ва халқ ҳаётида ғоят катта аҳамиятга эга бўлган масалаларни муҳокама қилди.

Конференция қатнашчилари Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети секретари Г. А. Габриельянцнинг Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг янги Программа проекти ҳақидаги ва область партия комитети секретари Н. И. Белоусовнинг КПСС Устави проекти тўғрисидаги докладларини эшитдилар ва муҳокама қилдилар.

Ҳар иккала доклад юзасидан қизғин музокаралар бўлди.

— Районимиз меҳнаткашлари, — деди сўзга чиққан Бухоро район партия комитетининг секретари Ғ. Юсупов, — бу тарихий ҳужжатларни бирдамлик билан кутиб олдилар.

Нотиқнинг таъкидлашича, сут соғувчи Зулфия Ҳасанова колхозчилар фикрини ифодалаб бундай деган:

— Совет Иттифоқи — она юртимиз, партия — бахт-саодатимиз. Биз партиямиз раҳбарлигида коммунизм қуриш учун бутун куч-ғайратимизни, билим ва тажрибамизни сарф этамиз.

— Колхозимизда коммунистик [illegible]

[illegible] ... маҳсулот таннархини қимматлаштириб юборди. Ўртоқ Жўраев директорлик қилаётган Бухоро пойафзал фабрикасида тайёрланаётган маҳсулотнинг талай қисми сифатсизлиги учун савдо ташкилотлари сотиб олмади.

Делегатлар «Ўзбекистон нефтьгазразведка» трести қурилиши, транспорт ва қурилиш ташкилотлари иши ҳақида батафсил тўхталдилар ва Бухоро газини Уралга етказиб бериш халқлар ўртасидаги дўстликнинг ёркин ифодаси деб айтдилар.

— Саноатни ривожлантиришда анча ютуқларга эришилган бўлсакда, — деди Бухоро шаҳар партия комитетининг секретари Ж. Олимов, — ҳали бу соҳада жиддий камчиликлар бор. Республика Халқ хўжалиги кенгашига қарашли олти корхона маҳсулот ишлаб чиқаришни 5,8 процент камайтириб юборди. Аммо халқ хўжалиги кенгашининг раҳбарлари бу корхоналар ҳолидан хабар олмайди, уларни қолоқликдан чиқариш тадбирларини кўрмайди. Республика Қурилиш министрлиги раҳбарлари (министр ўртоқ [illegible]

[illegible]

Конференцияда ... республикалар бўйича партия органлари бўлимининг инструктори В. Е. Геращенко, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Н. М. Матчонов ўртоқлар қатнашдилар.

Л. ЭРГАШЕВ,
М. НАЗАРОВ.
«Қизил Ўзбекистон»нинг махсус мухбирлари.

> **КОММУНИЗМНИНГ УЛУҒВОР БИНОСИ СОВЕТ ХАЛҚИНИНГ — ИШЧИЛАР СИНФИ, ДЕҲҚОНЛАР, ИНТЕЛЛИГЕНЦИЯНИНГ ЗЎР МЕҲНАТИ БИЛАН БАРПО ҚИЛИНАДИ. УЛАРНИНГ МЕҲНАТИ ҚАНЧА МУВАФФАҚИЯТЛИ БЎЛСА, УЛУҒ МАҚСАДНИ — КОММУНИСТИК ЖАМИЯТ ҚУРИШНИ АМАЛГА ОШИРИШ ШУНЧА ЯҚИНРОҚ БЎЛАДИ.**
>
> СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ПРОГРАММАСИ ПРОЕКТИДАН.

МЕНИНГ ТАКЛИФИМ

Партия ва совет халқининг асосий иқтисодий вазифаси айни бир вақтда СССРнинг асосий иқтисодий вазифаси эканлиги ҳаммага тушунарли. Шунинг учун ҳам КПСС Программаси проектида «Партия ва совет халқининг асосий иқтисодий вазифаси икки ўн йиллик мобайнида коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш **ва аҳоли жон бошига ҳисоблаганда маҳсулот ишлаб чиқариш жиҳатидан АҚШни қувиб етиш ва ўзиб кетишдан иборат»** деб қўшиб ёзилса тўлароқ ва янада тушунарлироқ бўларди деб ўйлайман.

А. АБДУҒАНИЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Экономика институтининг старший илмий ходими.

Поплик пахтакорлар бу йил етиштирилган ҳосилни барвақт йиғиб-териб олиш ва шу йўл билан пахта тайёрлаш йиллик планини КПСС XXII съезди очиладиган кунгача, олинган мажбуриятни эса Улуғ Октябрь байрамига қадар бажариш ташаббусини бошлаб бердилар. Район колхозларида, бригадаларида етиштирилган «оқ олтин»ни йиғиб-териб олиш қизғин боряпти. Попликлар республикада биринчи бўлиб пахта қизил карвони ташкил қилдилар. Ҳар бир механизатор, колхозчи ва совхоз ишчиси олинган мажбуриятни шараф билан бажариш йўлида ғайрат билан ишлаяпти. «Правда» колхозининг ёш коммунист Эгамберди Акбаров бошлиқ бригадаси аъзолари 111 гектар ернинг ҳар гектаридан 50 центнердан ҳосил кўтариб, планга қўшимча равишда давлатга 170 тонна пахта сотиш учун курашмоқдалар. Бригада далаларида пахта йиғим-терими кун сайин авж олмоқда, теримчилар кундан-кунга кўпроқ пахта термоқдалар. Суратда: Бригада бошлиғи Эгамберди АКБАРОВ.

Г. Бойко фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

ПЎЛАТ МАГИСТРАЛИМИЗ ИСТИҚБОЛИ

А. ҚОДИРОВ,
Тошкент темир йўлининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

— Мен жонажон партиямизнинг яқинда эълон қилинган Программаси проектини синчиклаб ўқиб чиқдим, — дейди Салор йўл дистанциясининг йўл назоратчиси Одил Эргашев. — Шуни айтишим керакки, бу тарихий ҳужжатда барча совет кишиларининг орзу-тилаги ҳамда мақсади ўз ифодасини топган.

— Ажойиб ҳужжат! Ҳар томонлама ўйлаб тузилган ана шундай режаларни бажаришга қалбинг ошиқади! — дейди Когон тепловоз депосининг машинисти Маҳмуд Розиқов, — қаерга борманг, ким билан суҳбатлашманг, кишилар илгари олган социалистик мажбуриятларини қайта кўриб чиқажаклари ва янги резервларни излаб топаётганликлари ҳамда уларни дадиллик билан ишлаб чиқаришга жорий этаётганликлари тўғрисида гаплашаётганликлари[illegible]

[illegible] ... даги кишилар партиямиз Программаси проектини чин қалбдан қўллаб-қувватламоқдалар. Улар КПСС XXII съезди шарафига олган социалистик мажбуриятларини қайта кўриб чиқмоқдалар, темир йўл транспортида техникани тараққий эттириш, эксплуатация ишларини такомиллаштириш режаларини тузиб оляптилар.

Яқин келажакда темир йўл магистралларида қандай ўзгаришлар бўлади? Бу савол темир йўлчиларнигина эмас, барча меҳнаткашларни ҳам қизиқтирмоқда. Пўлат изларда чинакам техника революцияси рўй беради. Темир йўлларда оғир типли узун рельслар ва темир-бетон шпаллардан фойдаланиш кенгаяди. Автоматика ва телемеханика ускуналари билан қуроллантирилади. Электровозлар, тепловозлар ва бошқа хилдаги қудратли локомотивлар кўп юк ортилган такомиллаштирилган вагонларни юқори тезлик билан манзилларга элтиб берадиган бўладилар. Пассажир вагонларида иситиш, ёритиш ва ҳаво алмаштиришнинг замонавий такомиллаштирилган усулларидан фойдаланилади. Бу эса, пассажирларга маданий хизмат кўрсатишни яхшилайди. Поездларни бошқариш, поездларни тузиш ва ажратиш ишларининг ҳаммасида кибернетика ускуналаридан кенг фойдаланилади.

Бундай ўзгаришлар натижасида Тошкент темир йўлида юк обороти 1965 йилда 1958 йилдагига қараганда 40 процент ошади, темир йўлнинг бошқа иш кўрсаткичлари ҳам юксалади. Темир йўлда иш жараёнларига янги техникани жорий қилиш асосида меҳнат унумдорлиги 37 процент ортади, юк ташиш таннархи 21 процент арзонлашади. Меҳнат унумдорлигининг ортиши доимо ўсиб бораётган юк ҳажмига жавоб берадиган[illegible]

[illegible] ... Когон сингари йирик станцияларнинг йўл хўжалиги такомиллаштирилади, стрелкаларни автоматик усулда бошқаришга ўтилади. Темир йўлнинг бир қатор участкаларида автоматик ва ярим автоматик блокировкалар жорий этиляпти. Бу эса, поездлар ҳаракатини муваффақиятли равишда ташкил қилиш ва ҳаракат хавфсизлигини таъминлашга имкон беради. Йил охиригача темир йўлнинг 300 [illegible]

[illegible]

Суратда: Урсатьевск темир йўл бўлинмасининг моҳир диспетчери Н. Золотарёв.

А. Котулев фотоси.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАРИДА

ЛЕНИН ЙЎЛИ Самарқанддаги суперфосфат заводининг транспорт цехи партия ташкилотида КПСС Устави проекти юзасидан бўлган муҳокама қизиқарли ўтди. Коммунистлар унинг ҳар бир пункти ҳақида ўз мулоҳазаларини айтдилар. Инженер Н. Лаптев Устав проектининг «Жамият бахт-саодати йўлида ҳалол меҳнат қилиш, ишламаган[illegible]

КОММУНИСТ Партиямизнинг янги Программа проекти барча кишилар сингари биз, кекса коммунистларни ҳам чексиз хурсанд қилди, деб ёзади Андижондан ўртоқ Ўринбоев. Шу билан бирга у КПСС Устави проектига **ҳар бир партия раҳбарининг, айниқса район партия комитети бюро аъзолари ва секретарларининг ҳар ойда камида бир** [illegible] ... қола ёзди. Мақолада бундай дейилади: «Мен Программа проектида коммунистик жамиятда киши меҳнат қилмаслиги мумкин эмас, деб айтилган фикрларни жон-дилим билан маъқуллайман.

Бироқ, бизда жамиятга ҳеч қандай фойда етказмасдан текинхўрлик йўли билан кун кўрувчи, ўз шахсий манфаатини жамият манфаатидан устун қўювчи ва бойлик [illegible]

ЯНГИЙЎЛ [illegible]

МЕДИКЛАРНИНГ ХАЛҚАРО ФОРУМИ

(Боши биринчи бетда)

Инфекцион ва паразитар касалликлар кўп мамлакатларда, айниқса кам тараққий этган ва қарам мамлакатларда, мустамлакаларда ҳали ҳам кенг тарқалган, деди С. В. Курашов. — Бу эса, юз миллионлаб кишиларнинг соғлиғи ва ҳаётига хавф туғдирмоқда. Касалликлар билан муваффақиятли кураш олиб бормоқ учун тинчлик бўлиши керак. давлатларнинг ижтимоий ва сиёсий системалари ҳар қанча хилма-хил бўлса ҳам, улар тинч-тотув яшамоқлари керак. Медицина ходимларининг маънавий ва профессионал бурчи шуки, улар тинчликни мустаҳкамлашга, ҳаммани қирадиган янги термоядро урушининг олдини олишга бутун куч ва воситалари билан ёрдам беришлари керак. Ғарб мамлакатларининг реакцион доиралари, Ғарбий Германия реваншчилари жаҳон уруши ёнғинини бошламоқчи бўлиб, халқларнинг тинч меҳнатини, одамларнинг ҳаётини хавф остида қолдираётган ҳозирги пайтда медицина ходимларининг бу бурчи айниқса муҳим аҳамиятга эга бўлиб қолмоқда. Олимларнинг мана шу конференция сингари халқаро учрашувлари халқаро вазиятни соғломлаштириш воситаси бўлиб, халқлар ўртасида дўстлик ва тинчликни мустаҳкамлашга ёрдам беради. Шунинг учун ҳам СССР ҳукумати ташаббус кўрсатиб, бу конференцияни чақирди ва уни муваффақиятли ўтказишни таъминлайдиган ҳамма чораларни кўрди.

Конференция қатнашчилари биринчи ялпи мажлисда безгакка қарши курашнинг кўп мамлакатларни қизиқтираётган масалаларига доир илмий докладларни тингладилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси **Ё. С. Насриддинова** минбарга чиқади.

— Медиклар, — дейди у, — халқнинг ҳақиқатан иззат-ҳурматига сазовор бўлган энг инсоний касб билан шуғулланувчи ходимлардир, улар халқ соғлиғини қўриқлаб турган ходимлардир. Ё. С. Насриддинова юқумли ва паразитар касалликларга қарши кураш Халқаро конференциясининг қатнашчиларини Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг ҳукумати ва Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашлари номидан самимий табриклайди.

— Бу конференция, — дейди у,— бизнинг серқуёш Ўзбекистонимиз пойтахтида ўтказилаётганлиги қувончли воқеадир.

Ўзбекистон Россия империясининг қолоқ чекка ўлкасидан революциядан кейинги қисқа давр ичида илғор саноатга, қишлоқ хўжалигига ва маданиятга эга бўлган суверен социалистик республикага айланди.

Совет мамлакатида соғлиқни сақлаш иши ҳақиқатан ҳам халққа хизмат қилади. Бизнинг Совет давлатимизнинг асосий принципи — «ҳамма нарса инсон учун, инсоннинг бахт-саодати учун» деган принципдир. Мамлакатнинг ҳар бир граждани истаганча медицина ёрдами ола билади. Халқнинг соғлиғини сақлаш ва мустаҳкамлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш — партия, давлат ва халқнинг энг биринчи даражадаги ишидир.

Совет соғлиқни сақлаш муассасалари халқ соғлиғини сақлашда жуда катта муваффақиятларга эришдилар.

Революциядан аввал кенг тарқалган ўлат, вабо, чечак, ришта, тепкили ва қайтарма терлама, безгак, лейшманиоз сингари даҳшатли касалликлар республикамизда ва шунингдек Совет Иттифоқининг бошқа республикаларида қисқа тарихий давр ичида, бир авлоднинг умри давомида батамом тугатилди. кишиларнинг иш қобилиятини анча оширишга, уларнинг умрини узайтиришга, ўлимни, хусусан болалар ўлимини кескин даражада камайтиришга муваффақ бўлинди.

Бу зўр муваффақиятларга эришишда медицина ходимларининг хизмати ғоят катта бўлиб, уларнинг сафлари тобора кенгайиб бормоқда. Ҳозирги вақтда бизда 11.358 врач ва 36.000 ўрта малакали медицина ходими бор. Эндиликда 750-800 кишига битта врач тўғри келади.

Халқимиз врачнинг меҳнатини, бизнинг мамлакатимизда қаҳрамонлик билан баравар қўйилган бу меҳнатни юксак қадрлайди.

Биз ажойиб замонда яшамоқдамиз. Фаннинг ривожланиши ва муваффақиятлари катта имкониятлар очмоқда. Икки совет граждани — Юрий Гагарин билан Герман Титовнинг космосга парвоз қилиши бунинг ёрқин намунасидир. Совет фани, шу жумладан медицина фани ҳам бутун инсониятга хизмат қилмоқда.

Касалликларга қарши кураш олиб бориш — бутун дунё медицина ходимлари олдида турган олижаноб вазифадир. Давлатларнинг ижтимоий ва сиёсий системаларидан қатъи назар, тинчлик шароитида, тинч-тотув яшаш вазиятидагина бу вазифани муваффақиятли адо этиш мумкин. Совет Иттифоқи, шунингдек бошқа социалистик мамлакатлар урушдан асло манфаатдор эмаслар. Бунинг аксинча, улар уруш бошлаб юборилишига сира йўл қўймаслик учун ҳамма чораларни кўрмоқдалар.

Биз уруш йўлини эмас, балки тинч-тотув яшаш йўлини тутмоқдамиз.

Тинчликнинг толмас курашчиси Совет ҳукуматининг бошлиғи ўртоқ Н. С. Хрушчев радио ва телевидение орқали сўзлаган нутқида Ғарбда уруш васвасасининг янада авж олганлиги сабабларини очиб ташлади, тинчлик учун курашни давом эттиришнинг улуғвор программасини баён қилиб берди. Ақл-идрок билан иш кўришга қилинган даъват яна Москвадан янгради ва бу даъватни ҳар бир соф виждонли киши чин кўнгилдан маъқуллади. Совет Иттифоқи Германия билан сулҳ шартномаси тузишни ва шу асосда Ғарбий Берлиндаги аҳволни нормаллаштиришни таклиф қилар экан, янги жанжалларнинг алангаланиши мумкин бўлган чўғларини ўчиришга интилмоқда, уруш оловининг олдини олишга ҳаракат қилмоқда.

Тинчлик учун курашда илмий ва маданий ҳамкорликни ривожлантириш катта аҳамиятга эгадир Медицина ва соғлиқни сақлаш масалаларига бағишланган бу Халқаро конференция ана шу ҳамкорликни ривожлантиришда катта роль ўйнамоғи лозим.

Конференциянгизнинг ишларида муваффақиятлар тилашга, конференциянинг қатнашчиларига сиҳат-саломатлик ва бахт-саодат тилашга ижозат этгайсиз.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти бош директорининг ўринбосари **Пьер Доролл** айтдики Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти Тошкентдаги Халқаро конференцияга тайёргарлик кўришда зўр қизиқиш билан қатнашди. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти Совет Иттифоқининг Соғлиқни сақлаш министрлиги ва санитария ташкилотлари бу конференцияни ўтказиб, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг низомларига мос бўлиб тушадиган мақсадларни кузатмоқдалар, деб хисоблайди. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг вакили бу ерда тўпланган олимлар конференцияда муҳокама қилинаётган проблемалар юзасидан энг обрўли илмий форумни ташкил этади, деб таъкидлади. Профессор Дороллнинг фикрича, иссиқ иқлимли мамлакатларда яшайдиган аҳолининг соғлиғини сақлашга доир муҳим проблемаларни йирик олимлар ва соғлиқни сақлаш ташкилотчиларининг биргаликда муҳокама қилишлари ҳамма учун фойдали бўлади.

СССР Медицина фанлари академиясининг президенти **Н. Н. Блохин** совет медик олимлари номидан конференция қатнашчиларини самимий табриклади. У, конференциянинг иши иссиқ иқлимли мамлакатларга хос бўлган кўпгина юқумли ва паразитар касалликларни тугатиш учун катта аҳамиятга эга бўлади, деб ишонч билдирди.

СССР Медицина фанлари академиясининг ҳақиқий аъзоси, профессор **П. Г. Сергиев** Совет Иттифоқида кейинги йилларда ўтказилган ва безгакни амалда тугатишга олиб келган тадбирларни батафсил гапириб берди.

1960 йилда, — деди профессор Сергиев, — Совет Иттифоқининг бутун территориясида безгак билан оғриган жами 368 киши қайд қилинди. Безгак касалидан қутулмаган ва ёппасига текшириш ўтказиш вақтида аниқланган кишилар ҳам шу ҳисобга киради.

Шуни айтиб ўтиш керакки, шу беморлар орасида чет эллардан келган 61 киши борлиги аниқланди.

Ҳолбуки, иккинчи жаҳон уруши эндигина тугаган вақтда СССР территориясида безгак билан оғриган 3 миллион 400 мингга яқин киши бор эди.

Фашистлар Германияси устидан ғалаба қозонилганидан кейин, — деди сўнгра докладчи, — безгак билан курашишнинг беш йиллик плани тузилди. Бу планда илм-фаннинг барча кейинги муваффақиятлари ҳисобга олинди. Жумладан бигумаль деган дори безгакка қарши курашда кенг ишлатиладиган бўлиб қолди.

Безгакни тугатишнинг охирги босқичида бу касалликка қарши курашда Совет Иттифоқида ясалган хиноцид деган янги препарат ишлатила бошлади Бу доридан илгари яратилган бошқа дорилар билан қўшиб фойдаланиш безгак касалидан тамомила қутулиш имкониятини берди.

Соғломлаштириш тадбирлари жуда кенг миқёсда ўтказилаётганлигини кўрсатувчи маълумотлар докладда айтиб берилди. Фақат 1956 йилнинг ўзидагина уйларда ва ҳовлилардаги биноларда бўлган деворларнинг 344 миллион квадратметр сатҳига безгакни йўқотадиган дорилар сепилди. 1952 йилда 29 миллиондан кўпроқ кишининг безгак билан оғриган ёки оғримаганлиги текшириб чиқилди. Безгак билан оғриш жуда камайиб кетганлигига қарамай, 1957 йилда 11 миллиондан кўпроқ киши текширишдан ўтказилди.

Профессор Сергиевнинг докладида Совет Иттифоқида безгак билан оғриш имкониятини йўқотиш масалаларига катта эътибор берилди. Олим уқтириб айтдики, безгак касали тарқалган мамлакатлардан келаётган туристлар борган жойларга ДДТ дорисини сепиб, шу тариқа безгакни тарқатмаслик чораларини кўришни давом эттириш зарур. Профессор Сергиевнинг фикрича, чегара зонасида безгак билан оғришнинг олдини оладиган чораларни биргаликда кўриш учун безгакка қарши тадбирлар ўтказиш тўғрисида битим тузиш лозим.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг вакили доктор **Л Ж. Брюс-Хватт** безгакни тугатишда бу ташкилотнинг роли тўғрисида конференция вакилларига доклад қилди. Докладчи турли мамлакатларда бу касалликка қарши кураш қандай бораётганлигини айтиб шуни уқтириб ўтдики, безгакни тугатишда Совет Иттифоқининг эришган муваффақиятлари ҳаммани ҳайратда қолдирмоқда. Бу муваффақиятлар безгакка қарши ҳужум ташкил этилганлиги натижасида ва СССРнинг қишлоқ районларидаги кенг медицина шохобчаларидан бутун аҳоли бемалол фойдаланиш имкониятига эга бўлганлиги туфайли қўлга киритилди.

Доктор Брюс-Хватт Ҳиндистонда безгакни тугатиш программаси тузилганлигини ва ҳозир бу мамлакатда ташкилий муваффақиятлар қўлга киритилаётганлигини мақтаб гапирди.

Мутахассис кадрлар тайёрлаш— деди доктор Брюс-Хватт, — безгакни тугатиш программасини муваффақиятли равишда амалга оширмоқ учун жуда муҳим ишдир. Безгакни тугатишга бағишланиб Москвада халқаро ўқув марказини ташкил этишга тайёргарлик кўрилаётганлиги, деди у, менимча жуда аҳамиятли ишдир. Бу марказ 1962 йилда ўз ишини бошлаб юборади.

Халқаро конференция ўз ишини давом эттирмоқда.

А. ГРИГОРЬЕВА, Е. ЕФИМОВ,
С. ҚАЛАНДАРОВ, Г. ЛИПШИЦ,
Н. МОИСЕЕВ.
(ЎзТАГ мухбирлари)

Иқлими иссиқ мамлакатларда учрайдиган касалликларга бағишланган халқаро конференция делегатлари Округ Офицерлар Уйида очилган медицина асбоблари ва аппаратуралари виставкасини томоша қилмоқдалар.

В. Сироткин фотолари.

ДАВЛАТ КОНТРОЛИНИ ҲОЗИРГИ ВАЗИФАЛАР ДАРАЖАСИГА КЎТАРАЙЛИК

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан СССР Министрлар Советининг Совет контроль комиссияси иттифоқ-республика органи — СССР Министрлар Советининг Давлат контроль комиссияси (СССР Госконтроли)га айлантирилди. Шу муносабат билан ТАСС мухбири СССР Госконтролининг раиси Г. В. Енютинга мурожаат қилиб, бундай ўзгартишни амалга оширишдан қандай мақсад кузатилганлигини, совет контроль органлари ишига қандай янгиликлар киритилажагини айтиб беришни ундан илтимос қилди.

— Давлат контролини қайта ташкил этишни амалга оширишдан мақсад — ҳукумат қарорларининг ижросини юқоридан тортиб қуйигача қадар текширишни кучайтиришдир. — деди Г. В. Енютин.— Социалистик давлатимиз ҳал қилаётган халқ хўжалик вазифаларининг тобора ўсиб бораётганлиги шуни тақозо этмоқда.

Партия Программасининг проектида интизомни мустаҳкамлаш, бошқариш аппаратидаги барча звеноларнинг фаолияти устидан кундалик контролни амалга ошириш ва Совет ҳокимияти қарорлари ва қонунларининг бажарилишини текшириб бориш, ҳар бир ходимнинг бу қарор ва қонунларнинг қатъий ва ўз вақтида амалга оширилиши учун жавобгарлигини кучайтириш лозим, деб таъкидлаб ўтилади. Госконтроль СССР ҳукуматининг халқ хўжалигидаги энг муҳим масалалар юзасидан қабул қилган қарорлари ҳақиқатда қандай бажарилаётганлигини, пул маблағларини, моддий бойликларни сарфлашда давлат интизомига қандай риоя қилинаётганлигини ҳукумат номидан текшириб боради. Шунингдек, умумиттифоқ фондига ва республикалараро етказиб бериш бўйича материаллар, ускуналар, озиқ-овқат ва саноат товарлари етказиб бериш юзасидан ҳукумат томонидан белгиланган планларнинг бажарилиши ҳам текшириб турилади. Учет ва давлат ҳисоботининг аҳволи контроль қилинади. шу билан бирга ошириб ёзишларга, алдаш ва кўзбўямачилик фактларига жуда кескин хотима берилади. Госконтролнинг вазифаларидан бири — маҳаллийчилик ва ведомствочилик, бюрократизм кўринишларига қарши кураш олиб бориш, давлат аппаратини бошқаришни такомиллаштириш ва уни сақлаш чиқимларини камайтириш соҳасидаги ишларини текширишдан иборатдир. Партия Программасининг проектида таъкидлаб ўтилганидек, совет аппарати оддий, малакали, камчиқим ва оператив бўлиши, бюрократизм, расмиятчилик ва сансалорликнинг ҳар қандай кўринишларидан ҳоли бўлиши керак.

Контроль органларининг ташкилий структурасига ўзгартишлар киритилди. Жумладан республика давлат контроль комиссиялари энди икки ёққа: СССР Госконтролига ҳамда иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советларига бўйсунади.

Госконтроль органлари жуда кенг шохобчага эга бўлади, энди барча автоном республикаларда, ўлка ва областларда Госконтроль органларининг группалари бўлади. Бу нарса куч-ғайратни бирлаштириш, ҳукумат қарорларининг бажарилишини тезроқ ва яхшироқ текшириш имконини беради. Айни вақтда маҳаллийчилик, тор ведомствочилик мақсадларини кўзловчи хатти-ҳаракатлар ва ишларга қарши кураш самарали тус олади.

Бизга топширилган мураккаб ва масъулиятли ишни талаб қилинган даражада бажармоқ учун давлат контроли билан жамоат контролини бирга қўшиб олиб бориш зарур. Госконтроль органлари кенг меҳнаткашлар оммасига доимо таянадиган бўладилар. Автоном республикалар, ўлка ва область марказларидаги Госконтроль группалари ҳузурида совет, партия ва бошқа жамоат ташкилотларининг, шунингдек ишлаб чиқариш илғорларининг иштироки билан кенгашлар тузишга қарор қилинди. Бундан ташқари, штатсиз жамоат контролерларидан иборат группалар ташкил қилинади. Бу группалар ўзларига берилган топшириқни Госконтролнинг маҳаллий органлари раҳбарлигида бажарадилар. Масалан, бирон объектда қурилиш ишларининг боришини текширган вақтда бу ишга қурилиш активлари жалб этилади; агарда металлургия ёки машинасозлик заводининг фаолияти контроль қилинадиган бўлса, у вақтда ўз ташкилотлари тавсия қилган металлурглар ва машинасозлар текширишда иштирок этади.

Шундай қилиб, ҳукумат қарорларининг бажарилишини текшириш омма билан чамбарчас боғланган ҳолда олиб борилади ҳамда ишчи, колхозчи, хизматчиларни кенг жалб этишга асосланиб иш кўрилади Демак, қонунчиликка қаттиқ риоя қилиниши устидан контролни амалга оширишда ўн ва юз минглаб гражданлар қатнашади. бошқача қилиб айтганда, Совет давлати ишларини бошқаришда улар бевосита иштирок этади.

ЧОРВА ҚИШЛОВИГА НАМУНАЛИ ТАЙЕРЛАНАЙЛИК

Қиш кутиб турмайди

Сурхондарё областидаги «Бойсун» совхозида чорвачилик суст ривожланмоқда. Маҳсулот етиштириш даражаси ҳам талабга жавоб бермайди. Чунки совхоз раҳбарлари чорвачиликка яхши эътибор бермай қўйдилар. Чорва моллари учун иссиқ бинолар, ем-хашак етарли тайёрланмайди.

Ана шу камчиликлар бу йил ҳам чорва маҳсулотлари етиштиришга салбий таъсир кўрсатмоқда, планларнинг бажарилмай қолишига сабаб бўлмоқда.

Совхоз бу йил 7630 центнер гўшт етиштириб, шундан 7600 центнерини давлатга топшириши керак. Бу план қандай бажарилмоқда? Ўтган саккиз ой ичида атиги 2775 центнер гўшт етиштирилиб, 2486 центнери давлатга топширилди. Бу—йиллик планнинг 32.7 процентини ташкил қилади, холос. Гўшт тайёрлаш йиллик планини бажариш учун 2160 центнер чўчқа гўшти етиштириш планлаштирилган бўлса, ўтган ойлар мобайнида 235.6 центнер чўчқа гўшти етиштирилди. Совхозда сут топшириш йиллик плани 51.3 процент, тухум топшириш плани 51.2 процент бажарилди.

Чорва маҳсулотлари етиштириш планларининг бажарилмай қолаётганлиги, маҳсулот таннархининг қимматлиги ва раҳбарликнинг қониқарсиз эканлиги натижасида совхоз хўжалигининг бу соҳасидан катта зарар кўрмоқда. Йилнинг биринчи ярмида совхоз сутдан 1660 сўм, чўчқа гўштидан 29862 сўм зарар кўрди. Наҳотки шу аҳволда хўжаликни кўтариб бўлса!

Ўтган йили чорва қишловига пухта тайёрлик кўрилмади Қишда молларнинг нобуд бўлиши, бу йил маҳсулот етиштиришнинг камайиб кетиши худди шу сабабли юз берди. Хўш, бу йилги тараддуд қандай?

Совхоз кичик хўжалик эмас. 81735 бош молга эга. Совхоз раҳбарлари (директори Бўриев, партия ташкилотининг секретари Қосимов, бош зоотехник Холтўраев ўртоқлар) кабинетда ўтиришиб ҳисоб-китоб қилишди, чорва молларни қишдан тўқ ва семиз олиб чиқиш учун қанча ем-хашак кетишини ҳисоблаб чиқишди: 19736 тонна дағал хашак, 6864 тонна беда, 8011 тонна концентрат озуқа талаб қилинар экан.

Лекин ана шу миқдорда ем-хашак тайёрлаш учун етарли иш қилинмаяпти. Тайёрланган дағал хашак 475 тоннадан сал ортиқ, холос Ўрток Раҳимов бошлиқ иккинчи бўлимда 4413 тонна ўрнига 1203 тонна ем-хашак тайёрланди. Ўртоқ Нормуродов бошлиқ 4-бўлимда дағал хашак тайёрлаш плани 9 процент, беда тайёрлаш плани 23 процент бажарилди. Бу озуқанинг ярми ҳам моллар қишлайдиган жойга келтириб ғарам қилинган эмас.

Совхознинг яйлови кенг, яйловда ўт мўл. Ем-хашак тайёрлашдаги сусткашликнинг сабаби бошқа. Совхоз раҳбарлари табиий ўтларни ўз вақтида ўриб олиш чорасини кўрмадилар. Натижада ўт иссиқда қовжираб исроф бўлди, даладаги сомон эса талон-торож қилинди.

Эҳтимол, раҳбарлар маккажўхорига умид қилишаётгандир, деб ўйларсиз. Тўғри, макажўхори экилган. 690 гектар ерга уруғлик ташланган бўлса-да қаровсизлик натижасида маккажўхори қуриб қолди. Оқибатда ҳар гектаридан пландаги 150 ўрнига атиги 33 центнердан поя олинди. 17250 тонна ўрнига 1387 тонна силос бостирилди. Бундан ҳам ўта масъулиятсизлик бўладими! 4-бўлимда ҳар гектаридан 12.8 центнердан кўкпоя олинди. 180 гектар ернинг 40 гектаридаги поя йиғиштирилиб. қолгани ташлаб юборилди.

Совхоз раҳбарлари ем-хашак тайёрлашга бепарволик билан қараганлар, моллар ориқлаб кетиб, кам маҳсулот бермоқда, бу — ўтакетган масъулиятсизлик, тўғриси жиноятдир.

Совхозда 116 та чорва биноси мавжуд. Шундан 17 таси ремонт қилинди, холос. Қолганлари ҳам ремонтга муҳтож. Совхознинг тўртала бўлимида ҳам чорва биноларини ремонт қилиш жуда суст бормоқда.

Совхоз раҳбарлари қурилиш ишларига ҳам эътиборсиз қараб келмоқдалар. Икки квартирали 4 та уйдан эндигина иккитаси қурилиб бўлди. Инкободда 110 бош бузоққа мўлжалланган бинонинг девори ўтган йили қад кўтарганича ҳамон усти ёпилмай турибди. Пулхокиндаги чўчқахона, 2-бўлимдаги 600 бош молга мўлжалланган, 3-бўлимдаги 5-6 минг парранданi боқишга мўлжаллаб қурилган биноларнинг ҳам девори бор, томи йўқ. Қурилиш ишлари учун ажратилган 109.6 минг сўм маблағнинг 56.3 минг сўмидан фойдаланилди, холос.

Совхоз чўпонлари билан гаплашсангиз, улар маданий-маиший хизмат кўрсатиш жуда ёмон аҳволда эканлигидан шикоят қиладилар. Савдо ходимларининг масъулиятсизлиги оқибатида район матлубот жамиятининг базасида, район марказидаги магазинларда тахланиб ётган радиоприёмник батареялари чўпонларга етказилмаяпти. Чорвадорлар ҳатто туз, чой, керосин, совун олиш учун ҳам узоқ жойларга қатнашга мажбур бўлмоқдалар. Совхозда меҳнаткашларга кинофильмлар кўрсатиш ҳам яхши ташкил этилмаган.

Ўтган қишда чорвадорларга иссиқ кийимлар вақтида етказиб берилмади. Бу йил ҳам чўпонларга ғамхўрлик қилиш совхоз раҳбарларининг эсидан чиқиб қолмоқда. Ҳадемай қиш ҳам киради. Совхоз раҳбарлари эса хотиржам юришибди

Қ. БУРХОНОВ.

БУЮК ҒАМХЎРЛИК ТЎҒРИСИДАГИ ҲИКОЯ

«Социалистик давлат бутун аҳоли соғлиғини сақлаш ва доим яхшилаб бориш тўғрисида ғамхўрлик қилиш вазифасини ўз зиммасига олган бирдан-бир давлатдир. Бу вазифа бир қатор социал-иқтисодий ва медицина тадбирлари билан таъминланади». Медицина аппаратлари, ускуналари, асбоблари ва инструментларини намойиш қилмоқ учун СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги томонидан ташкил этилган виставка, шунингдек Ўзбекистонда соғлиқни сақлаш ва маданият ютуқларини акс эттираётган виставка КПСС Программаси проектидаги шу фикрни гавдалантирувчи ёрқин далилдир. Бу виставка иқлими иссиқ мамлакатлардаги касалликларга бағишланган халқаро конференция иш бошлаган куни, 5 сентябрь эрталаб очилди.

Виставканинг очилиш маросимига конференция делегатлари — совет ва чет эл олимлари ҳамда врачлари, Тошкент жамоатчилигининг вакиллари келдилар СССР соғлиқни сақлаш министри С. В. Курашов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов, СССР Медицина фанлари академиясининг президенти Н. Н. Блохин шу ерда ҳозир бўлдилар

Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министри Р. С. Соатов ва медицина ускуналари виставкасининг директори «Союзмединструменторг» раҳбари А. Н. Балашов тўпланган кишиларга қарата нутқ сўзладилар. Улар мамлакатимизда соғлиқни сақлашни ривожлантиришда жуда катта муваффақиятларга эришилганлиги, бу муваффақиятларни қўлга киритиш социалистик жамият шароитидагина мумкин бўлганлиги тўғрисида гапирдилар.

Р. С. Соатов лентани кесади ва жуда кўп томошабинлар виставка залларига йўл оладилар.

ИНСОН СОҒЛИҒИ УЧУН

Бу ерда ҳамма нарса Коммунистик партия ва Совет ҳукумати меҳнаткашларнинг сиҳат-саломатлиги тўғрисида ғамхўрлик қилаётганлиги туфайли мамлакатимизда вужудга келтирилган саломатлик индустрияси нақадар равнақ топганлигини кўрсатиб туради. Мамлакатимиздаги машинасозлик, асбобсозлик ва химия-фармацевтика заводларидан 57 таси чиқараётган маҳсулотларнинг бир мингдан кўпроқ хилма-хил нусхалари стендларга қўйилган. Кўргазмага қўйилган нусхалар орасида бошқа социалистик мамлакатларда, совет илмий тадқиқот институтлари, конструкторлик бюроларида қилинган ихтироларни амалга ошираётган бир қанча корхоналарнинг ҳам экспонатлари бор.

Виставканинг асосий бўлимларидан бири диагностикага керакли ускуналар ва асбобларга бағишланган. Бир группа терапевтлар электрокардиография кабинети комплексини синчиклаб кўздан кечирмоқда. 5 та электрон аппарат беморнинг юрагига диққат билан «қулоқ солиб» ва унинг дарди нималигини «кўрсатиб» беради. шундан сўнг врач ўзи ёзадиган асбоблар чизиб берган графикни ўқиб, аниқ диагноз қўяди. — беморнинг касали нималигини белгилаб беради.

... Соясиз ёруғлик! Бундай ёруғлик биринчи марта хирургларнинг операция хоналарида пайдо бўлди. Виставкада энг кучли, энг янги «Свет-15» деган универсал аппарат кўргазмага қўйилган. Шу аппаратнинг нури остида хирурглар ҳар қандай операцияларни қилишлари, бу операцияларни фото ва киноплёнкага суратга олиш мумкин. Махсус телевизион аппарат операция хонасининг деворларини бамисоли очиб қўяди деса бўлади — шу хона атрофидаги аудиторияларда юзлаб студентлар ва врачлар телевизор экранига қараб туриб, операция хонасида нималар бўлаётганлигини кўриб турадилар. Кўргазмада наркоз берадиган аппаратларни ва операция хонасида ишлатиладиган бошқа мукаммал ускуналарни ҳам кўриш мумкин.

Ҳозирги замон медицина техникаси мўъжиза яратаётир деса бўлади! Виставкада синган суякларни «улайдиган», нервларни, артерияларни тикадиган асбобларни кўриш мумкин. Мабодо артерия «ямаб» бўлмайдиган даражада шикастланган бўлса, уни лавсандан ясалган жуда ингичка найчалар билан алмаштириш мумкин. Виставкага келган кишиларнинг кўплари «сунъий буйрак» аппаратини қизиқиб томоша қилдилар Операция вақтида бу аппарат буйракнинг жуда мураккаб функцияларини бажаришни ўз зиммасига олади.

Даволаш препаратлари бўлимидаги стендлар жуда хилма-хил Бу ерда кўргазмага қўйилган даволаш воситалари хилма-хил дардларни йўқотишга ёрдам беради. Бу дори-дармонларнинг баъзиларини яратишга ўзбек олимларининг ҳам меҳнати қўшилган. Чунончи, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ўсимлик моддалари кимёси институти олимлари полиомиелит асорати билан курашмоқ учун керакли галантамин дорисини олишнинг осон йўлини топиб бердилар

«Союзмединструментторг», «Союзхимфармторг» вакиллари виставкада экскурсия боши бўлиш ролинигина бажариб қолмасдан, виставкага қўйилган ускуналар, асбоблар, препаратлар, нусхаларни қандай қилиб сотиб олиш ҳақида ўнлаб саволларга ҳам жавоб бермоқдалар. Улар ҳар бир саволга ижобий жавоб бераётирлар — виставкада кўрсатилган ҳар бир нарса кенг практика соҳасига чиқарилади.

Виставкада таклифлар китоби ва буюртмалар столи бор. Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, виставканинг ҳамма экспонатлари Ўзбекистоннинг клиникаларида ва институтларида қолдирилади.

АЖОЙИБ ЎЗГАРИШЛАР

Қўшни заллардан бирига ажойиб бир харита осиб қўйилган. Бу харитага Ўзбекистондаги даволаш-профилактика муассасаларининг тасвирлари тушрилган. Харита бошдан оёқ ана шундай тасвирларга тўлиб кетган. Чунки шаҳар ва қишлоқларда, узоқ яйловларда, совет кишилари яшаб, меҳнат қилаётган ҳамма жойларда касалхоналар, поликлиникалар, консультациялар, санаторийлар, дам олиш уйлари, саломатлик университетларининг кенг шохобчаси вужудга келтирилган. Беихтиёр шундай фикр бошингизни чулғаб олади: ана шу харита Октябрь революциясига қадар қандай манзарага эга бўлган бўлур эди? Ўша вақтда ҳозирги Ўзбекистон территориясида бор-йўғи 102 врач бўлиб, яқин ўртадаги медицина пунктига етиш учун неча-неча чақирим йўл босишга тўғри келарди.

Ҳозир эса 11 мингдан ортиқ врач, 2.305 фармацевт, 36.000 ўрта маълумотли медицина ходими республика аҳолисининг саломатлигига посбон бўлиб турибди. Касалхоналардаги ўринлар 80 баравар кўпайди. Бизнинг мамлакатимизда инсонни қуршаб олган ғамхўрлик ва меҳрибонлик бу рақамларда ёрқин ва яққол ифодасини топган.

Айрим стендлар Ўзбекистонда соғлиқни сақлаш ишларининг ташкил этилишига, даволаш-профилактика муассасаларининг фаолиятига, она ва болаларнинг саломатлигини муҳофаза қилишга, санитария пропагандасига, медицина кадрлари тайёрлашга бағишланган. Кўпдан-кўп экспонатлар юқумли ва паразитар касалликларга қарши курашда қўлга киритилган катта муваффақиятлардан сўзлайди.

100 номда дори-дармон тайёрлаб чиқарувчи Тошкент химия-фармацевтика заводининг стендлари мароқлидир.

Медицина адабиёти стендлари республикадаги илмий ишларнинг кўлами ҳақида ҳикоя қилади.

Диаграммаларда Ўзбекистонда соғлиқни сақлашни янада ривожлантириш перспективалари кўрсатилган. Етти йилликда бу соҳада кўпгина янги ўзгаришлар рўй беради. Мана кўп рақамлардан бирини эшитинг — 1965 йилда республикадаги врачлар сони 1958 йилдагига нисбатан қарийб икки баравар ортади.

* * *

Совет соғлиқни сақлаш ишларининг тараққиёти тўғрисида виставкада фильмлар кўрсатилмоқда ва лекциялар ўқилмоқда. (ЎзТАГ).

«ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Меҳмонхоналаримиз намунали бўлсин“

Тошкентдаги айрим меҳмонхоналарда меҳмонлар яхши кутиб олинмаган, уларнинг яшаши учун қулай шароит туғдириб берилмаган. Айниқса «Тошкент», «Шарқ», «Октябрь» меҳмонхоналарида меҳмонларга хизмат яхши йўлга қўйилмаган. Хоналарга қўшимча кроватлар қўйиш йўли билан «Тошкент» меҳмонхонасида молия планини сунъий равишда ошириб бажаришга уриниш ҳоллари юз берган.

Газетамизнинг 1961 йил 14 июль сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган материалда шаҳар меҳмонхоналаридаги шу каби камчиликлар очиб ташланган эди. Яқинда редакция бу ҳақда Тошкент шаҳар ижроия комитети «Госбантрест» бошқарувчиси ўртоқ Т. Расулевдан хат олди. Унда шундай дейилади:

Материал «Госбантрест»да шаҳардаги барча меҳмонхоналар раҳбар ходимлари, партия, касаба союз активларининг ишлаб чиқариш кенгашида ҳамда барча меҳмонхоналарнинг ишчи-хизматчилари йиғилишларида кенг муҳокама қилинди. Мақолада кўрсатилган камчиликларни битириш юзасидан амалий тадбирлар белгиланди. «Тошкент» меҳмонхонасида қайнаган сувнинг доим бўлиб туриши учун қўшимча қозон ўрнатилди ҳамда қўшимча қўйилган 40 та кроват йиғиштириб олинди. Меҳмонларга қулайлик туғдириш учун темир йўл ва самолёт билетлари сотадиган касса очилди.

Шунингдек, санитария ишларини яхши йўлга қўйиш мақсадида «Тошкент» меҳмонхонасига янги штат берилди. «Октябрь» меҳмонхонаси ремонт қилинмоқда. Янги кроват, кўрпа, ёстиқлар билан таъминланди. «Шарқ», «Ўзбекистон» меҳмонхоналарида душ қурилди.

Фатхия

ҲИКОЯ

Алам ва ҳасрат ёшлари захил юзларини намлаган хотин боссамми-босмасамми дегандай хаёлчан юриб келиб, кўча четидаги бел тенглик тош деворга суянди-да, бошини қуйи солганича пишқираётган денгизга бефарқ тикилиб қолди. Тўлқин Ўрта Ер денгизидан турли чиқитларни қўлтиққа суриб кириб, уларни тош қирғоққа уриб ўйнар, лойқа, ифлос сувни газланган сувдай бижирлатарди. Дам ўтмай сув ўркачлари олисдан бир-бирларини қувлашиб, қирғоқ сари илондай чаққон, бешарпа сурилади-да, тўлқин зарбини кесиш учун атайин ташланган харсанг тошларни писанд қилмагандай, улардан сакраб ўтиб, қирғоқдаги тош деворга урилади ва бир қисми тўсиқдан ошиб, олисдан кўринган қорли тоғ сингари баланд кўтарилади-да, соҳил бўйлаб кетган кенг кўчага сочилади. Қирғоқ тўсиғидан ошиб ўтолмаган қисми эса ҳавфсаласи пир бўлиб, орқага тисланади, бироқ бир неча ўн метр узоқлашиб, кетма-кет келаётган тўлқин кўмагида яна қирғоққа интилади.

Қора садрага ўранган дардманд хотин тўлқинни кузатиб қолди. Уни бир қарашда йиғлаяпти деб ўйламайсиз. Аммо сўлғин юзидан бирин-кетин юмалаб тушаётган кўз ёшлари унинг товушсиз фарёд қилаётганини айтиб турибди. Нега йиғлаяпти? Нега денгизга тикилади? Уни бахтсиз қилган шу денгизмикин?

Ҳақиқатан ҳам унинг катта-катта тимқора кўзлари денгиз тубини кўрмоқчи бўлар. тўғрироғи, сув остидан жигарбанди Фатхияни қидирарди. Агар у денгиз тубида бўлмаса шу пайтгача дараги топилмасмиди! Не-не жабр-жафолар чекиб катта қилиб, орзу-ҳавасини кўраман деганида зим-зиё бўлди-кетди. Камбағалнинг оғзи ошга етганида боши тошга текканини шу-да!

Онанинг сийрак киприклари орасида тағин ёш йилтиллади.

— Оҳ Фатхиям, қаердасан?! Излаб изингни тополмайман.

У ўзи билан ўзи гаплашарди. Ўткинчиларнинг назари уларнинг ўзларидек хилма-хил эди: извошда бораётган қизил фескали семиз киши унга «ялт» қаради-да, гуноҳ ишга билмай қараб қўйган одамдай юзини ўгирди. Тўпиғига тушган ола чит кўйлагини шалвиратиб бораётган новча арабга бу хотин сувга туш айтаётгандай туюлди шекилли, ажабсиниб тикилди-да, қадамини ўзгартмади: елкаси билан тўшини намойишкорона очиб, тарам-тарам кўйлагининг белидан пастини абажур сингари қаппайтирган олифта қиз эса қора садрали хотиндан ҳазар қилгандай четланиб ўтди.

У ҳамон денгиз ичкарисига тикилиб турарди, гўё унинг Фатхияси сув остидан «мана мен, онажон, бу ердаман!» деб чиқадигандай. Хаёл уни тасаввурнинг ҳамма кўчаларидан бирин-кетин етаклаб ўтарди, гоҳо умид иплари чил-чил узилиб кетар, гоҳо умид чироқлари милтиллаб ёниб қоларди.

— Нега йиғлаяпсиз, бошингизга не кулфат тушди?

Хотиннинг хаёли узилди, бурилиб қаради. Йиртиқ майкаси жун босган кўкрагининг учдан бирини аранг тўсган ўрта ёшлардаги киши ёнида турарди. Томирлари, мускуллари бўртганидан унинг меҳнаткаш эканлигини пайқаса бўларди.

«Нима қилсин, унга ҳам дардини айтсинми? Қайғу-аламга тўла воқеаларни яна такрорласинми? Йўқ, бунга тоқати қолмади унинг... Бордию айтса... Зора, қизининг дарагини шу одам айтиб берса!».

* * *

Номи — Басра, Алғоят қишлоғидан. Раҳматлик Рашид батрак Муҳаммад Али бойнинг туяларини боқарди. Эр-хотин камбағаллик етмагандай тирноққа зор ўтишди. Шамол кеманинг хоҳишига қараб эсмас экан: аввал-аввал худодан ўғил тилашди, — бермади, кейин қиз бўлса ҳам майли дейишди. Ёшлари бир ерга борганда Фатхия туғилди. Алғоятда бунақа от қўйиш расммас: қишлоғига ярашмайди. Шундай бўлса ҳам имомдан шу исмни тилаб олди Басра. Зора Фатхия шаҳар қизларидек бахтли бўлса.

Фатхияни беозор катта қиламиз деб эру хотин кечани-кеча, кундузни-кундуз демай бойнинг хизматини қилишди. Рашид батрак туяларни саҳрога ҳайдаб, ҳар қанақа жазирама иссиқларга ҳам бардош қилишга мажбур бўларди. Басра эса эртадан кечгача бойнинг, бойваччаларнинг, бека ойимларнинг кирларини ювarди, ҳовли супирарди, қирк қулоч қудуқдан сув тортарди. Муҳаммад Али ҳар замонда Басрани мақтар, жажжи Фатхияни ёнига чақириб, бошини силаганича «бу дўндиқ қизимни Қоҳирага юбориб ўқиттираман, доктор бўлиб келади» деб Басранинг бошини кўкка етказарди.

Кунларнинг бирида Рашид батракни эски кигизга ўраб олиб келишди. Басранинг суянган тоғи қулади, дод-фарёд қилди. Эрининг вафотидан кейин бой ҳам ўзгарди-қолди. Басрага дағал гапирадиган, хотинлари ёнини олиб, бўлар-бўлмасга сасийдиган қилиқ чиқарди. Басра ҳаммасига сабр қилди. Игга ишинг тушса «оға» дер экансан, киши. Басра ҳар қанақа ҳақорату таҳқирга чидади-ю лекин ишнинг оғирлигини кўтаролмади, ётиб қолди.

Ундан қўни-қўшни хабар олиб турди, бошқа нима келарди уларнинг қўлидан. Саккиз яшар Фатхия ҳарчанд уринса ҳам бемор онасига қарай олмасди. Қизнинг қийналаётганини кўрган сайин Басранинг касали зўриқарди. Бунинг устига уйда егулик ҳеч нарса қолмаган эди. У, шипга тикилганича ётиб. «кунда бўлсанг — чида, болға бўлсанг —ур» деган мақолни эслади. Нима ҳам қила оларди? Урай деса болға эмас, кунда. Кунда бўлгач чидашдан бошқа илож йўқ. Аммо, мана, уч тўрт кун чидади, бундан буёғига илож йўқ. Бой ҳузурига бормаса, егули бирон нарса сўрамаса бўлмайди.

Бойникида базм бўлаётган экан. Аллақанча меҳмонлар келибди. Хайрият, бойнинг авзойи очиқ экан.

— Хўш, ке, менда ишинг борми, айтақол, — деди садақа берадиган одамдай чўнтагига қўл солиб туриб.

— Озгина ёрдам қилиб турсангиз, бой оға. Ажаб эмас, тузалиб қоларман. Хизматингизда бўламан, — Басра бу сўзларни жуда ғалати оҳангда айтди. У, гарчи йиғлаётганини сездирмайман деса ҳам билиниб қоляпти.

Атрофида чирмов гул ўстирилган шийпондан юзини тилим-тилим ажин босган ориқ киши чиқиб келди. Бурни шундай бесўнақай катта эдики, камбағалнинг тўнтарилган қора чироғига ўхшарди. Қисиқ кўзлари катта кўз ойнак орқасидан сичқон пойлаган мушукникидек синовчан боқарди. Муҳаммад Али меҳмонга ярим букилиб таъзим қилган бўлди:

— Жаноб Юсуф Ашшаоб, боя айтганим шунинг қизи, — деди.

«Нима?!» — Басранинг юраги ёрилгудай бўлди.

Муҳаммад Али унинг бақрайиб қолганини кўриб «баччағар, боласини мунча яхши кўрмаса, ўзининг қорнини тўйдиролмайдию, тағин бола дегани ортиқча» деган гапларни кўнглидан ўтказди. Басрани тинчитмоқчи бўлиб, гап қотди:

— Биз Фатхиянинг қисмати, йўғ-е, нима дедим, истиқболи тўғрисида ўйладик.

— Қанақа истиқбол? — ҳамон ўзини билмай сўради Басра.

— Юсуф Ашшаоб жаноблари Искандариянинг мартабали зотларидан. Катта банка тутадилар. Бу муҳтарам жанобларидан илтимос қилиб, Фатхияни Искандарияга олиб кетиб тарбиялангиз дедим. Зора бизнинг Алғоятдан ҳам бирон ўқимишли киши етишиб чиқса деяпман Ҳазратим олиҳиммат кўрсатиб, «майли, меникида юрсин, вақт-бевақт укаларига қарашиб турар» деяптилар. Мен сенинг номингдан ташаккур изҳор этдим. Бахтинг бор экан, Басра.

Бу пайт Басра қизини бўйига етган кўрди, у Алғоятдаги дардманларни уйма-уй юриб даволаяпти, дардига малҳам бўляпти. Бунисику, яхши-я! Бироқ Фатхиясиз яшаб бўлармикин? Нима бўлганда ҳам ҳозир у бу ерга Фатхияни деб келди-ку!

— Майли, борсин.

— Боракалло! Гапимни икки қилмаслигингни билардим.

Меҳмон Муҳаммад Алига қаради. У кўз қисди. Банкир шимининг орқа чўнтагидан катмонини олиб, қатидан бир неча фунт санаб, мезбонга узатди. Муҳаммад Али пулни Басранинг кўзи олдида қайта санади-да, унга берди:

— Буни ол, камингга ишлатасан.

— Бу қанақа пул? — ваҳима аралаш сўради у.

— Қизингизнинг иш ҳақи, — деди Юсуф Ашшаоб шошқалоқлик қилиб. Басра тушунди. Ундан қизини сотиб олишяпти. «Йўқ, йўқ Фатхия ҳеч қаёққа кетмайди! Мен ундан ажрала олмайман!» — Басра бедармонлиги устига қаттиқ ҳаяжонланди ва ҳушдан кетди.

У ўзига келганида на Фатхиядан ва на чангалида қолган пулдан дарак бор эди. Фатхияни искандариялик банкир олиб кетган, пулларни эса бойнинг арзандалари тортқилаб қочган эди.

* * *

Олти йил ўтди. Бу орада Басра Муҳаммад Алиникида нима қилган бўлса Фатхия ҳам Юсуф Ашшаобнинг уйида шуни қилди: кир ювди, ҳовли супирди, ўзи бола туриб оналарнинг ишини қилди. Юсуф Ашшаоб Фатхияни ўқитиш уёқда турсин, унинг вақт-бевақт ҳижжалаб китоб ўқиётганини кўргудай бўлса еб қўйгудай бақрайиб қаради.

Йиллар ўтган сайин Фатхиянинг чиройига чирой қўшила борди, ойдек тўлиша борди. Банкирникига келадиган эркак меҳмонлар Фатхия таом олиб кирганида киприк қоқолмай қолишарди. Банкирнинг бўй етган эркатой ўғли Фуад эса қиз бечорани юз кўйга соларди: гоҳ белини атайин уқалатар, гоҳ қошиқда овқат едириб қўйишга мажбур қиларди. Фатхия қаршилик қилиб йиғлагудай бўлса, қўштиғ ханжарини ўқталиб дўқ урарди. Қиз катта хўжайинга шикоят қилишга бетлай олмасди, бунинг устига Фуад отасининг гапини олмасди. У кўпинча ошналари билан тонг маҳалигача ресторанда қолиб кетарди, ёки холироқ жой топишса қимор ўйнашарди.

Бир куни Юсуф Ашшаоб хотини билан уч кунга Қоҳирага кетадиган бўлди. Фуад ота-онаси кетиши ҳамона бир неча ошнасини уйга бошлаб келди. Қора-қура йигитлар орасида Жорж исмли сапсариқ, чўққи сочли кўк кўз, олифта йигит ўзининг сергаплиги билан ажралиб турарди. Жорж хонага кирган заҳотиёқ чинчалоғининг узунчоқ учли тирноғи билан тишини кавлаганича сервиз шкафини бориб очди ва ундан бир шиша виски олиб, рюмкаларга қуя бошлади. Ҳа, дин ичкиликни мутлақо таъқиқлаган араб мамлакатлари ёшларини бузуқлик кўчасига бошлаб киришда бунақа жоржлар унча мунча меҳнат сарфламаганлар. Ахир, мустамлакачилик сиёсати байроғига маҳаллий аҳолини ичкиликка, афюн истеъмол қилишга, бузуқиликка етаклаш ҳукмронликни мустаҳкамлашнинг муҳим омилларидан бири деб ёзилган эмасми! Мана, ўша уруғнинг ҳосиллари! Ошналар стол атрофида бир-бирига гал бермай лақиллашиб ўтириб, анча-мунча шишани бўшатишди. Кейин қимор ўйнашди. Уй эгаси бор пулини ютқазди, бироқ ўшанда ҳам ўйиндан тийилмади, «яна ўйнаймиз» деб туриб олди. Ошналари «пулинг йўқ, ўйнамаймиз» дейишди. Жорж ёнида турган оловга ёғ қуйди: Фуаднинг тарафини олган бўлиб, уни шиширди. Шу орада жанжал бошланиб, муштлашишга оз қолди.

— Ўғил боламисан? — дангал гапирди ошналаридан бири Аҳмад.

— Бўлмасачи! — бўш келмади Фуад.

— Ундай бўлса, Фатхиянинг бир кечалигига ўйнайман.

Фуаднинг кўзига даставвал онасининг важоҳати кўринди, лекин у шойи пардадай сидирилиб тушди-да, унинг ўрнида Фатхиянинг қўғирчоқдай қадди-қомати намоён бўлди, уни ўзи кўз остига олиб юрарди, бу пайт ширакайф кўзлари олдида фунтлар қитир-қитир шарпа таратиб сафга тизилди, сўнгра эса ҳавода каптарлар сингари парвоз қила бошлади. «Омад келса, ютқазган пулларимни қайтариб оламан» — ўйлади у, аммо «омад кетса-чи?» деган савол уни қизиқтирмади. Фунт олдида бунинг аҳамияти йўқ эди.

— Хўш, нима дейсан?—савол такрорланди.

— Яхши, узат картани!

* * *

Фатхия учун энди ҳаётнинг ҳеч қанақа мазмуни қолмади. Кўнглида яхши-яхши орзу-умидлари бор эди унинг. Каттароқ бўлгач ўқиб ишлаб, муштипар онасининг оқ сутини оқламоқчи эди. Кўнглидаги бу ният тугунини бир дилозор ечиб ташлади, ташладигина эмас, Ўрта Ер денгизи қаърига улоқтириб юборди. Денгизга тушган нарса қайтиб чиқармиди.

Бу даргоҳ Фатхияга ҳаром бўлди энди. У ўзига бироз келгач, кийимларини қора тугунчага ўраб, тун ярмида қочди. Бироқ, узоқ кетолмади, Фуад сезиб қолган экан, кўчама-кўча машинада излаб, йўлдан тутиб келди. «Яна қочиб кетасан» деган баҳонада қизни бирга олиб ётди.

Эртаси Юсуф Ашшаоб келди. Фатхия хуни-бийрон йиғлади-ю оғиз очолмади, қизлик андишаси ғолиб келди. Унинг йиғисини «бечора қиз бизга суяниб қолган экан, уч кундаёқ соғиниибди» деб баҳолашди Фуад эса содда чўрига яхши гаплар айтиб, қўйнини ёнғоққа тўлдириб юраверди.

Фатхия ой сайин тўлишиб борарди, буни ўзи ҳам сезарди. Лекин бунинг боисига тушуниб етмасди. Бир куни кечқурун ўрнига чўзилиб, кўзи уйқуга борганда аллаким туртгандай бўлди. Кўзларини очиб ён-верига қаради: Фуадмикин? Йўқ, ҳеч ким кўринмади. Яна жим бўлди. Бу сафар номаълум нарса қорнини қитиклади. Фатхияни ваҳима босди. Унинг қорнига аллақандай жонли нарса кириб олгандай. Бу нима экан? Бола!

У шу гопда онасини эслади. Ажабо, авваллари у ўзини онасиз тасаввур қилолмасди, гўё у онаси борлиги учун, онаси эса уни ўзи учун яралгандай туюларди. Мана, қанча-қанча вақт ўтибдию онасини кўролмабди. Ҳозир Фатхия онасини шу қадар кўргиси келдики, дод дейишига оз қолди. Тезроқ тонг отсаю, Алғоятга жўнаса!

Қорнидагини нима қилади? Маҳалладагилар бунинг отаси қани демайдими? Йўқ, Алғоятнинг йўли берк унга! Унга бир йўл бор, холос.

Ҳаммани ухлатиб қўйиб, хат қолдирди-да чиқиб кетди. Уни ҳеч ким изламади. Излаганда ҳам топа олармиди? Ахир, хатида тайинлабди-ку: «Овора бўлманглар, мен денгиз қаърига кетяпман».

Фатхиянинг хатини эртасигаёқ Алғоятга, Басрага юборишди. Мана у қизининг изини ахтариб, денгиз соҳилларида тўлқинларга арз қилиб, Фатхияни сўроқлаб юрибди. У қизининг денгиз тубига кетишининг сабабини билмайди, фақат қизининг тузатиб бўлмайдиган катта гуноҳ қилиб қўйиб, шу йўлни маъқул кўрганини тахмин қилоладн, холос.

— Сиз уни кўрганмидингиз?— ёнидаги ҳол сўраган ишчидан «ҳа» жавобини ололмаган кишидай девоналарча ихлос билан сўради Басра.

— Ҳа, кўрганман, ғанийман, — деди ишчи жиддий вазиятда ва Басрани ўз гапига ишонтирди. Хотиндан Фатхиянинг хатини сўраб олди-да, уни полиция маҳкамасига бошлади:

— У ерда сизга албатта ёрдам беришади, қизингизни топиб беришади..

* * *

Кейинча ўша ишчи Фатхиянинг ўлмаганлигини, денгизга ўзини ташлаганида қобил бир йигит уни қутқариб, уйига олиб кетганини, сўнгра эса Басра полиция ёрдамида Фатхияни топиб, Алғоятга жўнаб кетганини гапириб берди.

Рустам РАҲМОНОВ.

Қоҳира — Тошкент.

СОВЕТ ФАНИ БУЮК ЗАФАРИНИНГ НАМОЙИШИ

СССР ҚУДРАТИГА ЖАҲОН ҚОЙИЛ

САМИМИЙ УЧРАШУВ

ЛЕЙПЦИГ, 4 сентябрь. ТАСС мухбири В. Селиверстов хабар беради:

Космонавт учувчи Г. С. Титов бугун Лейпцигга келди. Лейпциг аҳолисидан неча ўн минглаб киши уни қутламоқ учун байрамлардагидек безатилган кўчаларга чиқди. Г. С. Титовни ҳурматли меҳмонлар уйи ёнида Германия Демократик Республикаси Давлат кенгашининг раиси, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. Ульбрихт, Германия Бирлашган социалистик партияси Лейпциг округ комитетининг ҳамда округ советининг раҳбарлари кутиб олдилар. Пионерлар қаҳрамонга ва унинг рафиқасига гулдасталар ҳамда эсдалик совғалари тақдим қилдилар.

Г. С. Титов бир оз хордиқ чиқаргандан кейин халқаро кузги ярмаркани томоша қилишга борди. В. Ульбрихт, Германия Бирлашган социалистик партияси Лейпциг округ комитетининг биринчи секретари П. Фрелих, СССР нинг Германия Демократик Республикасидаги элчиси М. Г. Первухин у билан бирга бордилар. Ярмаркага келган кишилар космонавтни самимий кутиб олдилар.

Г. С. Титов Германия Демократик Республикаси, Чехословакия, Ҳиндистон, Совет Иттифоқи ва бошқа мамлакатларнинг экспонатлари билан танишди.

Г. ТИТОВНИНГ ЛЕЙПЦИГДАГИ МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

ЛЕЙПЦИГ, 4 сентябрь. (ТАСС). Г. С. Титов Лейпцигдаги янги ратушада бугун матбуот конференцияси ўтказди. Матбуот конференциясида немис ва чет эл мухбирларидан бир неча юз киши ҳозир бўлди. «Восток-2» космик кемасида амалга оширилган парвоз натижасида совет фани инсоннинг космосга парвоз қилиш шароитлари тўғрисидаги янги қимматли маълумотлар билан бойитилганлигини ўртоқ Титов журналистларга сўзлаб берди. Космик парвозлар бундан ҳам узоқроқ давом эттирилиши мумкин, деб хулоса чиқариш имконини берадиган жуда бой материаллар олинди. Кемани бошқаришнинг ажойиб системаси вужудга келтирилди, шу туфайли космонавтлар кемани Ер куррасининг исталган нуқтасига қўндиришлари мумкин.

Шундан сўнг Г. С. Титов журналистларнинг жуда кўп саволларига жавоб берди.

Австрия деҳқонлари четдан ҳўл мева келтирилишига норозилик билдириб, қишлоқ хўжалик министрлиги биноси олдида шафтоли солинган яшикларни синдириб ташладилар.

Кейстон агентлигининг фотоси.

ТОКИОДАГИ СОВЕТ ВИСТАВКАСИ ЁПИЛДИ

ТОКИО, 4 сентябрь. (ТАСС). Бугун Токиода совет савдо-саноат виставкаси тантанали вазиятда ёпилди. Уч ҳафта мобайнида виставкада 300 мингдан ортиқ киши бўлди. Япония пойтахтининг ва мамлакатдаги бошқа кўпгина шаҳарларнинг аҳолиси Совет Иттифоқининг фан, маданият ва техникани ривожлантиришдаги жуда катта муваффақиятлари ҳақида қаноат ҳосил қилиш имкониятига эга бўлди. Япониянинг савдо-саноат доиралари совет машиналари, станоклари, ускуналарига, Совет Иттифоқи билан ўзаро манфаатли савдо-сотиқ алоқаларини кенгайтириш ва мустаҳкамлашга айниқса қизиқиб қарадилар. Ҳар икки томон ўртасида қарийб 20 миллиард иеналик битимлар тузилди.

Виставка директори С. П. Точилиннинг ТАСС мухбири билан суҳбатда айтишича совет савдо-саноат виставкаси япон-совет иқтисодий алоқаларини янада ривожлантиришга мустаҳкам негиз солди. Бу виставка япон халқига совет кишиларининг ижодий руҳини ва яратувчилик характерини, уларнинг қўшни япон халқи билан дўст бўлиб, тинчликда яшашга интилаётганлигини яна ҳам яхшироқ тушуниб олишига ёрдам берди.

ФРАНЦИЯДА СОВЕТ ВИСТАВКАСИ ОЧИЛДИ

ПАРИЖ, 4 сентябрь. (ТАСС). Бугун Франция пойтахтида Версаль саройининг дарвозаси ёнидаги ташқи хиёбонларнинг жуда катта территориясида совет виставкаси очилди. Ёп-ёруғ павильонларга Советлар мамлакатининг меҳнат ҳаётини ҳар тарафлама акс эттирувчи 10 мингдан ортиқ экспонат, фотосурат, диаграмма қўйилган. Виставка территориясининг умумий майдони 25 минг квадратметр келади.

Виставканинг очилиш маросимида Франция томонидан саноат ва савдо министри Жанненэ билан ички савдо давлат бош секретари Миссофф, совет томонидан — СССР ташқи савдо министри Н. С. Патоличев, СССРнинг Франциядаги элчиси С. А. Виноградов, СССРнинг Франциядаги савдо вакили В. П. Дашкевич, совет виставкасининг раҳбарлари ҳамда виставканинг очилиш маросимига таклиф қилинган меҳмонлар ҳозир бўлдилар.

Франция савдо ва саноат министри Жанненэ тўпланганларга қарата нутқ сўзлаб, «Франция аҳолиси виставканинг очилишини зўр қизиқиш билан кутди», деб таъкидлади.

Шундан сўнг, СССР ташқи савдо министри Н. С. Патоличевга сўз берилди. У ўз нутқида, жумладан, бундай деди:

Менга Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукуматининг топшириғига биноан Париждаги совет виставкасини очишдек катта шараф муяссар бўлди.

Совет ҳукуматининг бошлиғи Н. С. Хрушчев Париждаги совет виставкасини келиб кўрувчи кишиларга юборган табрикномасида бундай дейди:

«Парижда совет виставкаси очилиши муносабати билан сизларни табриклаш ҳамда совет халқи, Совет Иттифоқи ҳукумати номидан, шунингдек шахсан ўз номимдан Франциянинг бутун халқига самимий салом ва чин кўнгилдан тинч бахтиёр турмуш тилаб, истаклар йўллаш туфайли ғоят мамнунман».

Бу ерда совет виставкасини «СССР кичрайтирилган ҳажмда» деб атамоқдалар. Франциянинг оддий кишилари виставкага зўр қизиқиш билан қарамоқдалар.

МУНОФИҚ

НЬЮ-ЙОРК. 3 сентябрь. (ТАСС). Япониянинг Хиросима ва Нагасаки шаҳарларига атом бомбалари ташлатишга ўз вақтида буйруқ берган ва натижада ўн минглаб тинч аҳолининг қирилишига сабабчи бўлган АҚШ нинг собиқ президенти Трумэн, Совет Иттифоқи экспериментал ядро портлатишларини ўтказишга қарор қилиб «катта хатога йўл қўйди» ва АҚШ бундан «пропаганда йўлида фойдаланиши» лозим деган гапларни айтди. Фақат Қўшма Штатларгина ҳар қандай ишлар қилишга ҳақли деб ҳисобловчи собиқ президент ўзининг нуқул мунофиқликдан иборат бўлган бу гапида Американинг ядро синовларини гўё «тинчлик мақсадларида» давом эттиришини талаб қилди.

Трумэннинг бу гапини Юнайтед Пресс Интернейшнл (ЮПИ) агентлиги эълон қилди. Трумэн ўзининг шу гапида ҳарбий авантюристларнинг, уруш бошланган тақдирда бу уруш ядро қуроли ишлатилмайдиган «чекланган» уруш бўлиши мумкин деган ҳаммага маълум фикрини қувватлади.

ФИН ЖУРНАЛИСТИ МОСКВАГА КЕЛДИ

МОСКВА, 4 сентябрь. (ТАСС). Финляндияда чиқадиган «Ууси Суоми» газетасининг бош редактори Ээро Петяяниеми жаноблари СССР Журналистлар союзининг таклифига биноан Москвага келди. Совет журналистларининг меҳмони Иркутск, Фрунзе, Тошкент ва Бухорога ҳам боради.

ЖОСУС ТУРИСТ

Ғарбий Берлиндан Совет Иттифоқига келиб, Ужгород-Львов-Киев маршрути бўйича автомобилда туристик саёҳат қилаётган АҚШ гражданини Марвин Вильям **Макинен** шу йил 27 июлда ҳарбий объектни суратга олиб турган пайтида давлат хавфсизлиги органлари томонидан қўлга туширилди.

Қўлга туширилган пайтда **Макинен**нинг ёнидан ичдан боғланадиган камар топиб олинди. Бу камар ичида у жуда кўп фотоплёнкаларни, эсдалик дафтарини ва разведка характеридаги ёзувлари бўлган дафтарни яшириб қўйган.

Кейинчалик аниқланишича, Ғарбий Берлин университетининг студенти **Макинен** Ғарбий Берлиндаги Америка разведкасида ишлаш учун жалб этилган ва у ердан махсус топшириқ билан Совет Иттифоқига юборилган.

Макинен шу сафари вақтида Венгрия Халқ Республикаси, Чехословакия Социалистик Республикаси ва Украина Совет Социалистик Республикаси территориясида разведка маълумотлари тўплаш билан шуғулланган, мудофаа аҳамиятига эга бўлган объектларни суратга олган ва бундай объектларнинг характеристикаси ҳақида батафсил ёзувлар олиб борган.

Тергов вақтида **Макинен** мудофаа объектлари тўғрисида маълумотлар тўплаб, совет қонунларини бузганлигига иқрор бўлди.

Макиненнинг жосуслик фаолияти тўғрисида давлат хавфсизлиги органлари олган, рад этиб бўлмайдиган маълумотлар асосида **Макинен** Украина ССР Жиноят қонунларининг 57-моддасига мувофиқ (жосуслик) судга берилди.

Америка разведкаси АҚШ гражданларининг Совет Иттифоқига қиладиган туристик сафарларидан жосуслик мақсадида фойдаланишни давом эттираётганлиги муносабати билан ССР Иттифоқи Ташқи ишлар министрлиги АҚШ нинг Москвадаги элчихонасига норозилик билдирди ҳамда туризмдан разведка мақсадларида фойдаланишни тўхтатиш учун дарҳол чоралар кўрилишини талаб қилди.

СССР Ташқи ишлар министрлиги **Макинен**нинг иши Америка разведкачилик органлари Ғарбий Берлиндан СССРга ва бошқа социалистик мамлакатларга қарши жосуслик-қўпорувчилик ишлари олиб бориш учун марказ сифатида фойдаланаётганликларини яна тасдиқлаганлигига АҚШ нинг Москвадаги элчихонасининг эътиборини жалб этди.

Редактор З. И. ЕСЕНБОЕВ.

ЛУМУМБА РАФИҚАСИГА ХАТ

Ҳижронда сочларинг ёйиб, юз юлиб,
Дунёни ёндирсанг арзийди албат..
Қайғингга миллионлар ҳамнафас бўлиб,
Қотилга ўлим! — деб, йўлламоқда хат.

Йиғлама, ёшингни тўхтат азизам,
Қаддингни тик кўтар. Буни кураш дерлар!
Икки оғизгина бор сенга сўзим,
Курашда кўз ёши қилмайди эрлар.

Сен ғамга ғазабни қўшиб, олға юр!
Шунда мард ёрингни топасан тирик,
Лумумба бахт билан бирга келади,
Юмилган кўзини очиб, боқар тик,

Кимки, сендан сўрса дўстинг Патрисни,
Ҳурлик курашига уни бош деб, айт!
Мустамлакачилар парчаланади,
Лумумба халқига чин йўлдош деб, айт!

Юртингни сен озод кўрмоқ истасанг,
Ёринг қуролини қўлга ол, кураш!
Озод қушдек эркин учмоқ истасанг,
Дўсту душманингни ажратол, кураш!

Тошпўлла РАСУЛОВА,

Наманган.

Томошалар. Эълонлар. Рекламалар.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

6 СЕНТЯБРДА

19.00 — **Адабий топишмоқ** (ёшлар учун ўзбек тилида), 19.30 — **Телевизион янгиликлар**, 19.50 — **Совет Ўзбекистони** киножурнали, 20.00 — **Коммунизм қуриш программаси** (рус тилида лекция), 20.20 — **Пахта теримн илғорлари** (ўзбек тилида телевизион очерк), 21.00 — **Концерт** (бадиий ҳаваскорлар ижросида), 21.40 — **Аро йўлда** номли бадиий фильм.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 1961/62 йил мавсуми очилади — 6/IX да **Ҳамза**, 7/IX да **Мазепа**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (қишки бино) — 6/IX да **Мирза Улуғбек**.

КИНО

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

Украин рапсодияси — «ДРУЖБА» (2-залда), «ИСКРА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Яширин жаннат — «ВАТАН» (кундуз ва кечқурун).

Айна — «ВАТАН» (эрталаб соат 10, кундуз 12 ва 2 да), НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Милтиқли киши (кундуз ва кечқурун), **Евгений Онегин** (кундуз соат 12, 4 ва кеч 8 да) — «МИР».

Уч қават бахт — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Халат кийган аёл — «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Қизил елканлар — «ДРУЖБА» (1-залда кундуз ва кечқурун).

Юлдузлар сари биринчи сафар (кундуз соат 12, 1-10, 2-20 минут, 3 ярим, 4-40 ва 5-50 минутда), **Инсон тақдири** (кеч 9-20 минутда) — КИНОЛЕКТОРИЙ.

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

Украина рапсодияси — КАФАНОВ номли (кеч соат 8.10 минутда), НАВОИЙ номли, «ХЕВА».

Тиниқ осмон — «ОКТЯБРЬ».

Айна — «ВАТАН», «ШАРҚ».

Яширин жаннат — «ФЕСТИВАЛЬ», «РАКЕТА».

Соат ярим кечада тўхтаб қолди — СТЕПАН РАЗИН номли.

Қизил елканлар — ТЕЛЬМАН номли, «ПОБЕДА», «САЛЮТ».

Милтиқли киши — ПУШКИН номли.

1961 йил 16 сентябрь кундуз соат 12 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ижтимоий фанлар бўлимининг экономика бўйича бирлашган илмий советы мажлисида (Куйбишев кўчаси, 15-уй, кичик конференц-зал) қуйидагилар иқтисодий фанлар кандидати деган илмий даражани олиш учун

диссертация ёқлайдилар

Т. В. Чечелева: «Қозоғистон колхозчи деҳқонлари моддий фаровонлигининг ўсиши (1953-1959 йиллар)» деган темада.

У. Н. Мирзахўжаев: «Ўзбекистон ижтимоий маҳсулотининг ҳажми ва структураси масаласига доир» деган темада.

Диссертациялар билан Фанлар академияси кутубхонасида танишиш мумкин.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ ҲУЗУРИДА

механика-математика, физика ва химё факультетларига кириш учун 9 ОЙЛИК

тайёрлов курси

ОЧИЛАДИ

Ўқиш 15 сентябрдан бошланади. Аризалар ҳафтанинг тоқ кунларида кеч соат 5 дан 8 гача 44-хонада қабул қилинади (К. Маркс кўчаси, 32-уй).

ЛЕНИНОБОД ПАХТА ЁҒ КОМБИНАТИГА

пахта саноати план-экономика бўлимининг бошлиғи

КЕРАК

Тегишли маълумотга ва иш тажрибасига эга бўлиши исталади.

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ 26 УЙ

КОММУТАТОР —26334. 33262. Редакция бўлимларининг телефонлари: Партия турмуши — 33469. Пропаганда — 34780. Саноат ва транспорт — 27604. Совет қурилиши — 34780. Қишлоқ хўжалиги — 31226. Адабиёт ва санъат — 32036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34524. Маҳаллий ахборот — 32347. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005. Секретариат — 34455. Эълонлар — 28142.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри Р. 01700. Нашр. № 209.